

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "IULIAN VESPER"
HORODNIC DE SUS

CHEIA REUȘITEI ȘCOLARE

Revista

Școlii Gimnaziale "Iulian Vesper" Horodnic de Sus
Nr. 4, An 2019

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "IULIAN VESPER"
HORODNIC DE SUS, JUD. SUCEAVA

ORGANIZEAZĂ SIMPOZIONUL:

**"SPIRIT ȘI TRADIȚIE ROMÂNEASCĂ
ÎN CONTEXT EUROPEAN"**

EDIȚIA I
29 MAI 2019

cuprins în proiectele locale avizate de ISJ Suceava, poziția 3

DIRECTOR,
PROF. SCRIPCARIU GHEORGHE CIPRIAN

CONSILIER EDUCATIV,
PROF. ȘFICH VIORELA DANIELA
(COORDONATOR PROIECT)

Număr special al revistei
dedicat Simpozionului,
29 mai 2019

**REVISTA ANUALĂ TIP MAGAZIN A
ȘCOLII GIMNAZIALE "IULIAN VESPER" HORODNIC DE SUS**

CHEIA REUȘITEI ȘCOLARE

nr.4, an 2019

Coordonatori:

Director, prof. Scripcariu Gheorghe Ciprian - redactor

Consilier educativ, prof. Sfichi Viorica Daniela

ISSN 2458-0376

ISSN-L 2458-0376

CUPRINS

ÎNVAȚĂ-MĂ, ASCULTĂ-MĂ ȘI NE VOM FERICI!, Prof. Sfichi Viorica-Daniela
SOSIREA PRIMĂVERII, Bădeliță Emma Roberta, cls a II-a
PRIMĂVARA, Vlădean Teodor, cls a II-a
PROBLEMELE NU TREBUIE SĂ FIE O PROBLEMĂ! (II), Prof. Avădănei Emilia Cristina
PROVERBE DESPRE CARTE ȘI ÎNVĂȚĂTURĂ, Bădeliță Estera Vanessa, cls.a VII-a
EDUCAȚIA PLASTICĂ- COMPONENTĂ A EDUCAȚIEI ȘCOLARE - Prof. Grosu Mariana
CITATE DESPRE EDUCAȚIE, Hrișcă Miriam Adina, cls.a VII-a
ȘTIAȚI CĂ..., Tiron Valentina Cristina, cls.a VII-a
PROMOVAREA SĂNĂTĂȚII PRIN MIȘCARE ȘI SPORT PENTRU PREVENIREA DEFICIENȚELOR COLOANEI VERTEBRALE, asistent Rotaru Mariana Cristina
PROGRAMUL ȘCOALA ALTFEL 15-19 APRILIE 2019, Prof. Sfichi Viorica-Daniela
2019 - AN ANIVERSAR, prof. Stanichevici George Cristinel
SPIRIT ȘI TRADIȚIE ROMÂNEASCĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN-SIMPOZION - Prof. Sfichi Viorica-Daniela
TRADIȚIE CREȘTINĂ ÎN IMAGINI, prof. Anca Tatar
OBICEIURI PASCALE ÎN BUCOVINA, Lungoci Iulian, cls.a VIII-a
PORTUL POPULAR TRADIȚIONAL ÎN BUCOVINA, Costin Ciprian, cls.VII-a
RITURILE DE TRECERE, Prof. Anca Tatar
APUS DE SOARE, Bădeliță Petruța, cls.a VIII-a
ACASĂ, Rotar Maria, cls. a VIII-a
DANSURI POPULARE DIN ZONA BUCOVINEI, Prof. Pomohaci Alina-Mihaela
HORODNIC DE SUS-SĂTUCUL DIN INIMA BUCOVINEI, Bădeliță Petruța, cls.a VIII-a
MĂRȚIȘORUL ÎN BUCOVINA, Catrințașu Emilia, cls.VII-a
BALADA LUI JIANU, Țofei Diana Emilia, cls.VII-a
COPILĂRIE, Iroftel Larisa-Elisabeta, cls.VII-a
HORODNICENII-PĂSTRĂTORI AI TRADIȚIILOR AUTENTICE, Bejenari Mădălina -Valentina, cls.a VIII-a
SUNT CIOBAN, Iroftel Cerasela, cls.VII-a
SĂRBĂTORILE PASCALE ÎN HORODNIC DE SUS, Tiron Valentina Cristina, cls.a VII-a
PARTICULARITĂȚI LINGVISTICE ȘI ETNOGRAFICE/ETNOLOGICE LOCALE-STUDIUL PRIVIND NUNTA ÎN BUCOVINA, Prof. Marici Elisabeta și Prof. Bândiul Ionela Mihaela
DIN LADA DE ZESTRE, Prof. Pitic Cristina Maria
LA ȘEZĂTOARE, Prof. Pânzar Maria Loredana
ȘEZĂTOARE - PREGĂTIRI DE PAȘTI, Prof. Isopescu Iuliana
TRADIȚII DE PAȘTE, Popescu Răzvan, cls. a III- a
TRADIȚIE PASCALĂ, Prof. Apalaghiei Geta-Veronica
PAȘTELE, Țofei Matei Ștefănuț cls. a II-a
SĂRBĂTOAREA PAȘTELUI, Putzolu Jiulia Nicole, cls.a II-a
SĂRBĂTOAREA DE PAȘTI, Putzolu Jiulia Nicole, cls.a II-a
TRADIȚII DE PAȘTI, Joltea Andreia
FRUCTUL PREȚIOS, Larisa Pomohaci, cls.a VIII-a
MARGINEA-PLAI DE CULTURĂ BUCOVINEANĂ, Prof. Tășală Rodica
TRADIȚII ȘI OBICEIURI ÎN BUCOVINA, Prof. Grosu Mariana
LA SFINȚIT, Prelipcean Oana Mădălina, cls. a II-a
COȘULEȚUL MEU, Catrințașu Melissa Gabriella, cls. a II-a
CULTIVAREA DRAGOSTEI FAȚĂ DE NEAM, TRADIȚII ȘI OBICEIURI, Prof. Luția Georgeta Doina
UNITATE ÎN DIVERSITATE, Prof. Joltea Lenuța
PĂDUREA, Șcheul Alisa Rebeca, cls. a IV-a
PREOCUPĂRI ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUCEVEAN ÎN AN CENTENAR, Prof. Irini Adriana
PROGRAM DE EDUCAȚIE ȘI CONSILIERE A PĂRINȚILOR - „CREȘTEM ÎMPREUNĂ”, Prof. Ciobaniuc Adina
DEFICIENȚE DE COMUNICARE-SURSĂ A VIOLENȚEI ȘCOLARE, Prof. Leicu-Tiperciuc Ionela
CULTIVÂND PRIETENIA PLEDĂM PENTRU NONVIOLENȚĂ, Prof. Tatar Anca
PROIECT EDUCAȚIONAL, OBICEIURI ȘI TRADIȚII LOCALE, Prof. Cristea Elena
CASE BĂTRÂNEȘTI DIN HORODNIC DE SUS, Prof. Ichim Mihai
Sfanta Cruce - sensul ei spiritual, pr. Prof. Bîță Dănuț
Satul bunicilor, elev, Costin Ciprian, cls. a VII-a.

ÎNVAȚĂ-MĂ, ASCULTĂ-MĂ ȘI NE VOM FERICI!

Proiect de consiliere

prof. înv. primar, Sfichi Viorica - Daniela
Șc. Gimn. "Iulian Vesper" Horodnic de Sus

În prezent școala românească trebuie să fie o școală europeană. Scopul acestei instituții pune în prim plan copilul și respectarea drepturilor acestuia. Furnizorii de educație, cadrele didactice, alături de consilierii educativi, psihologi și alți membrii ai comunității au datoria de a concepe, proiecta și desfășura cicluri de învățare experiențială care să corespundă tuturor nevoilor copilului. De multe ori însă copilul manifestă dificultăți de adaptare la mediul social și școlar tocmai datorită faptului că nevoile vârstei sale nu sunt satisfăcute în cadrul familiei, chiar dacă aceasta îi oferă un mediu fizic securizant. Nu puține sunt cazurile când apar blocaje în comunicarea părinte-copil. Mulți dintre părinți nu reușesc să identifice aceste blocaje, factor care naște experiențe ce favorizează formarea unei stime de sine scăzute în rândul copiilor și implicit eșecul școlar.

Este dovedit faptul că respectarea principiului consecvenței de către adultul care educă copilul dă roade dorite în învățarea și consolidarea comportamentelor pozitive în rândul copiilor. Acest proiect dă șansa familiei și cadrului didactic să colaboreze într-un spațiu comun, școala și pentru un scop comun: dezvoltarea armonioasă a copilului. Prin intermediul ședințelor și a prezentării modelelor de bună practică, dirigințele și părinții stabilesc pași comuni de urmat acasă și la școală.

Fericirea triadei copil-familie-comunitate vine din buna comunicare care are la bază respectarea principiilor asertivității. Pentru a evidenția cât mai fidel modalitățile de consiliere și metodele folosite pe parcursul programului în continuare voi descrie pașii pe care i-am urmat.

În etapa de proiectare și scriere a proiectului am ținut cont de respectarea pașilor unui proiect de consiliere astfel:

1. Formularea unui titlu atractiv: **ÎNVAȚĂ-MĂ, ASCULTĂ-MĂ ȘI NE VOM FERICI!**
2. Definirea problemelor: consilierea părinților pentru dezvoltarea stimei de sine a copiilor și îmbogățirea tehnicilor parentale cu strategii de comunicare eficientă cu propriul copil.
3. Descrierea problemelor:

În clasele primare uneori sunt și elevi care întâmpină probleme de adaptare. Din discuțiile cu părinții și cu alți membrii ai familiei am constatat că aceștia ori folosesc cuvinte jignitoare la adresa unor membrii din familie sau în relațiile cu prietenii ori dau vina pe timiditatea care îi împiedică să aibă rezultate bune la școală. În același timp la școală fie manifestă o atitudine pasivă fie una agresivă, ironizându-i pe colegi, impunându-se prin violență în ciuda activităților de nonviolență în care sunt implicați. În acest context se impune parcurgerea unui program de informare și consiliere pentru părinți mai ales că unii au solicitat școlii ajutor în problemele pe care le întâmpină cu proprii copii.

4. Identificarea posibilor factori de formare și dezvoltare a problemei.

Prin citirea „Scrisoarea mea către tine părintele meu” părinții vor fi informați de faptul că uneori comportamentele problematice ale copiilor sunt de fapt strigătul lor de ajutor pentru a le fi îndeplinite anumite nevoi precum nevoia de atenție, dragoste, acordarea de încredere, implicarea lor în luarea unor decizii.

Atunci când nu petrecem suficient timp de calitate cu propriul nostru copil apar problemele. Trăim în secolul vitezei, când părinții sunt foarte ocupați și când oboseala își pune amprenta asupra lor, iar stresul profesional poate să scoată în evidență unele trăsături de personalitate

problematică. În acest context atât părinții cât și cadrele didactice trebuie să dezvolte o serie de tehnici eficiente de comunicare care să elimine din relația noastră cu copilul judecățile asupra persoanei, ordinile, amenințările, moralizările, folosirea excesivă a întrebărilor și în cele mai rele cazuri propunerea de evitare voită a discuțiilor referitoare la nevoile copiilor. Pe parcursul participării la ședințele proiectului vom afla care sunt tehnicile și metodele prin care putem deveni un părinte competent.

5. Identificarea factorilor de menținere și reactivarea a problemei

Ignorarea, critica excesivă, folosirea etichetelor în locul centrării pe situația problematică, nestăpânirea componentelor limbajului responsabilității, necunoașterea drepturilor asertive precum și incapacitatea de a exprima atât emoțiile pozitive cât și cele negative sunt factori care blochează comunicarea și care reduc posibilitatea de a îmbunătăți stima de sine, sentimentul de autoeficacitate și exprimarea asertivă. Studiile de specialitate confirmă faptul că factorii mai sus menționați contribuie la eșecul în activitățile școlare și extrașcolare.

6. Planul de intervenție

Obiectiv de lungă durată: dezvoltarea abilităților de utilizare a practicilor parentale care cresc stima de sine în rândul copiilor și îmbunătățirea procesului de comunicare eficientă părinte copil.

Obiective specifice:

- 01-exersarea tehnicilor de comunicare asertivă și de interrelaționare;
- 02-exersarea aspectelor verbale și nonverbale specifice asertivității;
- 03-recunoașterea caracteristicilor psiho-fizice specifice vârstei școlarității mici;
- 04-identificarea cauzelor manifestării la copil a unor comportamente nepotrivite;
- 05-prezentarea efectelor pozitive ale adoptării unui stil parental competent potrivit cu nevoile individuale și de vârstă ale copiilor;
- 06-identificarea efectelor tehnicilor necorespunzătoare de comunicare și reglare a comportamentelor considerate nepotrivite.

Strategii de intervenție:

Programul de intervenție debutează cu lansarea invitațiilor în cadrul ședințelor cu părinții și prezentarea scrisorii unui copil către părintele său:

„Scrisoarea mea către tine părintele meu,

Dacă aș fi un compozitor faimos ai afla că aceasta este muzica ființei mele, dacă aș fi un bun IT-ist ai ști că acesta este codul trebuințelor mele, dacă aș fi un scriitor ai afla că aceasta este cartea nevoilor mele, dacă aș fi un fotbalist celebru ai afla că acesta este meciul existenței mele, dacă aș fi un bucătar renumit ai descifra că aceasta este rețeta care te aduce pe tine către mine și care îți cere să mă ajuți să găsesc ingredientele potrivite pentru a mă dezvolta armonios pe toate planurile: mental, fizic, emoțional.

Dacă aș fi o floare ai ști că acesta e mirosul dorinței mele de a te avea aproape, de a mă îndruma în creșterea mea.

Dacă aș fi o pasăre ai descoperii că am nevoie de ajutor din partea ta ca învăț să zbor în siguranță.

Drag părinte sunt minunea ta, sunt sânge din sângele tău și uneori nu știu cum să-mi exprim trăirile, emoțiile, sentimentele și nevoile mele. De aceea te rog să îți faci timp să mă asculți, să mă înveți și astfel să putem trăi împreună fericirea clipelor împlinite.

Cu drag,

COPILUL TĂU”

În continuare se vor forma grupe de câte opt părinți. Programul va conține câte cinci ședințe de consiliere de câte 2 ore pe săptămână. Fiecare ședință va cuprinde activități de spargere a

gheții, de interrelaționare, de învățare, de recapitulare, exerciții aplicative, discuții, completarea de grile, chestionare și scale, realizarea de teme pentru acasă.

ȘEDINȚA 1: exerciții de interrelaționare și spargere a gheții, stabilirea semaforului cu reguli de respectat pe parcursul derulării programului de formare, completarea copacului cu așteptări și cu temeri referitoare la program, prezentarea drepturilor copiilor-discuții libere pe baza acestora, împărțirea de pliante cu drepturile asertive ale individului

În încheierea ședinței se va folosi argumentația de tip Toulmin pentru unul din drepturile asertive (alegere prin tragere la sorti)

Tema acasă: Creați împreună cu copilul dumneavoastră un set de 5 reguli de respectat atât acasă cât și la școală.

ȘEDINȚA 2: Activitatea debutează cu brainstorming-ul „Comunicarea”. Se vor prezenta apoi formele de comunicare și barierele de comunicare. Se vor împărți pliante cu „Decalogul Comunicării” / se vor purta discuții libere pe baza acestora. Părinții vor prezenta tema pentru acasă dată la ședința anterioară și vor spune ce a fost cel mai greu dar și cel mai ușor când au elaborat setul de reguli. În continuare se va prezenta un PPT sugestiv pentru comunicarea asertivă.

Tema acasă: Argumentația de tip Toulmin pentru unul din drepturile asertive.

ȘEDINȚA 3: Prezentarea temei pentru acasă

-Exerciții de înlăturare a barierelor în comunicare și jocuri de rol: „Decât să spui așa...mai bine spune...”

-Exerciții de exprimare asertivă care pun accent pe descrierea comportamentului și nu pe etichetarea persoanei, pe exprimarea propriilor emoții generate de comportamentul problematic și pe denumirea consecințelor comportamentului asupra propriei persoane.

-Prezentarea de pliante și broșuri care descriu aspecte verbale și non-verbale specifice comportamentului asertiv, comportamentului agresiv și comportamentului pasiv. Discuții pe marginea acestuia.

În continuare se va prezenta un PPT cu reacții ale adulților care favorizează formarea unei stime de sine scăzute la copil dar și reacții ale adulților care favorizează dezvoltarea stimei de sine crescută la copil. La sfârșitul ședinței vor fi enumerate beneficiile pe care le au atât în mediul școlar cât și în cel extrașcolar copiii cu o stimă de sine pozitivă.

Temă acasă: Completarea scalei care măsoară stima de sine la copil și la părinte.

ȘEDINȚA 4: Prezentarea scorurilor obținute în urma completării scalelor.

-Adresarea de întrebări referitoare la reflecție și conceptualizare

-Prezentarea de metode și strategii care îmbunătățesc stima de sine la copii

-Prezentarea pe scurt a specificului dezvoltării psihofizice la copilul de vârstă școlară mică

Temă acasă: Exersarea atitudinilor și experiențelor care cresc imaginea de sine pozitivă a copilului, observarea efectelor și notarea rezultatelor pe parcursul unei săptămâni.

ȘEDINȚA 5:

- Împărtășirea rezultatelor obținute ca urmare a exersării indicațiilor din tema acasă de la ședința anterioară;

-prezentarea diferitelor stiluri parentale, argumente pro și contra;

- completarea de chestionare pentru identificarea stilului parental;

- jocuri de rol : Stiluri parentale și posibile reacții ale copiilor

- concluzii :Fiecare e unicșivaloros

7. Evaluarea intervenției: Chestionare aplicate părinților, grile de observație completate de formatori, grile de observare a comportamentelor copiilor completate de părinți, completarea scalei stimei de sine.

Metoda cea mai adecvată pentru educația copilului este dialogul, care poate avea loc în orice împrejurare, la plimbare, la joacă, la spectacol, la muncă etc.,, **Parintii buni vorbesc, parintii inteligenti dialogheaza ca niste prieteni**”(Cury,2017,p.47)Nu trebuie sa deveniti o jucarie in mana copilului, ci un prieten foarte bun. Adevarata autoritate si respectul solid se nasc din dialog.

Activitatea cadrelor didactice la clasă implică însumarea mai multor roluri, și anume de profesor, părinte, consilier, toate acestea având nevoie de organizare, răbdare, dăruire și bineînțeles, de sacrificii. Copilului îi place săi se acorde multă atenție, astfel el putându-se afirma.

O educație sănătoasă îl face pe copil să devină deschis la nou, creativ, adaptabil, comunicativ, cooperant și tolerant, responsabil, competent, demn, împlinit și fericit. Credem că putem ajunge la aceste finalități prin educarea integrată, prin parteneriat educațional, prin motivare individualizată și prin pregătirea continuă a elevului pentru viață. Părinții trebuie conștientizați că singura investiție de valoare, niciodată falimentară pe care familia o poate face pentru copil este investiția pentru mintea și sufletul acestuia.

BIBLIOGRAFIE

- 1.Bacus, A. (2004). *Copilul de la 3 la 6 ani* (T. Necșa, traducător), Teora, București.
- 2.Badea, E. (1993). *Caracterizare dinamică a copilului și adolescentului de la 3 la 18 ani cu aplicație la fișa școlară*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- 3.Botiș, A. & Tăraș A. (2004). *Disciplinare pozitivă sau cum să disciplinezi fără să rănești*, ASCR, Cluj-Napoca.
- 4.Carauș D. Lungu V. (2008). *Ședințe cu părinții*, Editura ARC, Chișinău
- 5.Cury,A.(2017). *Părinți străluciți, profesori fascinanți, Cum să formăm tineri fericiți și inteligenți*, Editura For You, București.

SOSIREA PRIMĂVERII

de Bădeliță Emma Roberta, clasa a II-a
Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus, jud. Suveava
Coordonator: prof. Grosu Mariana

Primăvara a sosit!
Pe noi toți ne-a-nveselit !
Soarele, ce-abia răsare,
Mângâie pe orice floare.
Primăvara –i minunată!
Chiar de toți e admirată!
Rândunelele, voios ciripesc...
Printre ramuri ne zâmbesc!

PRIMĂVARA

De Vlădean Teodor, clasa a II-a
Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus, jud. Suveava
Coordonator: prof. Grosu Mariana

Primăvară, primăvară,
Bine ai venit în țară!
Ai venit cu bucurie
Și cu mare veselie.
Ghiocelul abia răsare
De sub neaua sclipitoare,
Iarba deja încolțește,
Toată natura se trezește!
Rândunelele sosesc
Și la cuiburi se grăbesc...
Să scoată noii puișori,
Ai primăverii vestitori!

Problemele nu trebuie să fie o problemă! (II)

Prof. înv. primar, Avădănei Emilia Cristina
Șc. Gimn. Nr.3 Horodnic de Sus

În ciclul primar întâlnim și probleme de geometrie care se pot rezolva prin metoda figurativă. De exemplu:

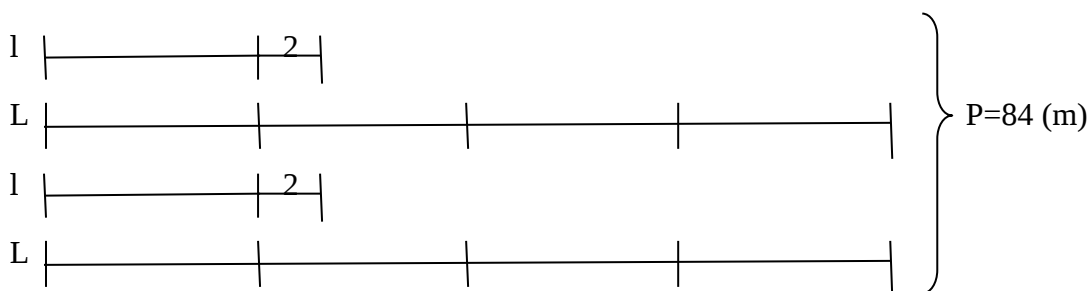
Problema 1:

Un lot dreptunghiular este împrejmuit cu un gard lung de 84 m. Lățimea este cu 2 m mai mare decât a patra parte din lungimea lotului. Se împarte lotul în trei parcele astfel încât două să fie egale, iar una mai mare cu 40m^2 decât celelalte la un loc. Care este aria fiecărei parcele?

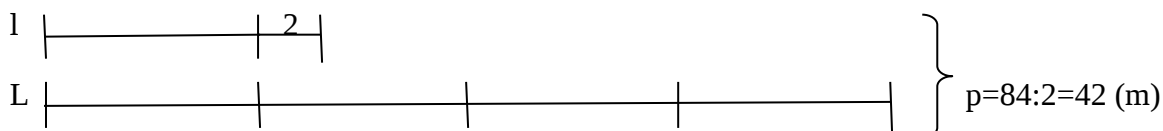
- Rezolvare -

Reprezentarea grafică a dimensiunilor dreptunghiului poate fi:

Notez: l =lățimea; L =lungimea; P =perimetrul; p =semiperimetrul

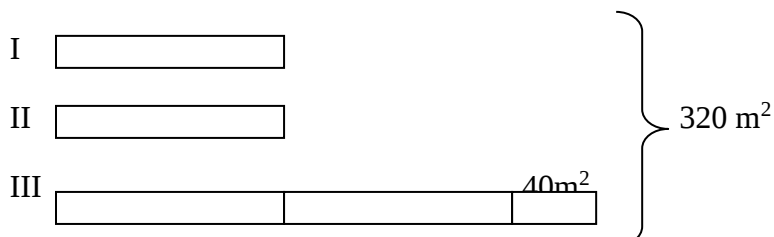
Sau:

Din desene rezultă că $10(l-2)=84-(2+2) \Rightarrow l-2=8 \text{ (m)}$ sau $4(l-2)=42-2 \Rightarrow l-2=8$, iar $L=4 \times 8=32 \text{ (m)}$

Aria dreptunghiului este $32 \times 10=320 \text{ (m}^2\text{)}$.

Reprezentarea grafică a suprafeței fiecărei parcele poate fi:

Din desen rezultă că 4 suprafețe, fiecare având aria egală cu una dintre parcelele mici, au aria de $320-40=280 \text{ m}^2$.

Care este aria fiecărei parcele dintre cele mici?

$$280:4=70 \text{ (m}^2\text{)}.$$

Care este aria parcelei mari?

$$2 \times 70 + 40 = 180 \text{ (m}^2\text{)}.$$

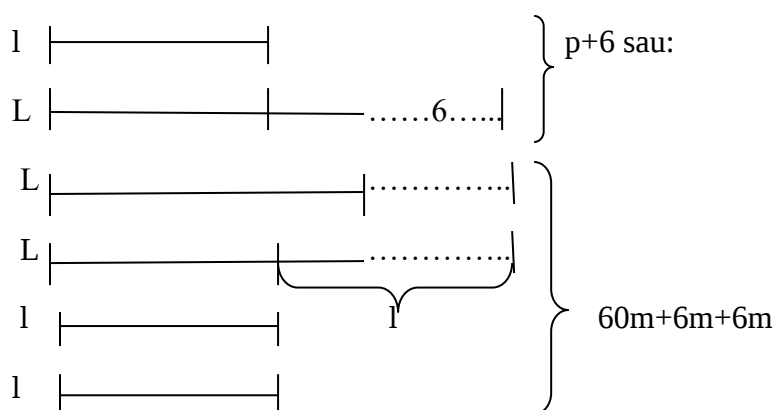
Răspuns: I=70 m²; II=70 m²; III=180 m²

Problema 2:

Dacă s-ar mări lungimea unui dreptunghi cu 6 m, atunci lăţimea ar deveni jumătate din aceasta. Care sunt dimensiunile dreptunghiului, ştiind că perimetrul este de 60 m?

- Rezolvare -

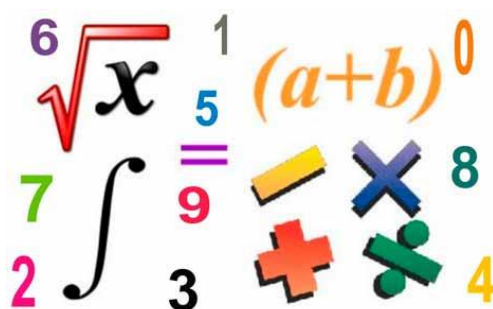
Reprezentarea grafică ar putea fi:

Din desen rezultă că $3l=36\text{m}$, căci $p+6=(60+12):3=36\text{(m)}$, $l=12\text{m}$, iar $L=2 \times 12 - 6 = 18\text{(m)}$ sau $L=36 - 6 - 12 = 18\text{(m)}$ sau $6l=60+12=72\text{(m)}$, $l=12\text{m}$, iar $L=(60-2 \times 12):2=18\text{(m)}$ sau $2 \times 12 - 6 = 18\text{(m)}$.

Răspuns: $l=12\text{m}$; $L=18\text{m}$

Rezolvând probleme, formăm la elevi priceperi şi deprinderi de a analiza situaţia dată de problemă, de a intui calea spre a obţine ceea ce se cere în problemă. Astfel rezolvarea problemelor contribuie la cultivarea şi dezvoltarea capacităţilor creatoare ale gândirii, la sosirea flexibilităţii ei, a capacităţilor imaginative, la educarea perspicacităţii şi spiritului de iniţiativă, la dezvoltarea încrederii în forţele proprii. Aşa că, dragi elevi, spor la rezolvat probleme!

Proverbe despre carte și învățătură

culese de eleva Bădeliță Estera Vanessa, cls. a VII-a
Șc. Gimn. Nr. 2 Horodnic de Sus

1. O carte este un dar pe care îl poți deschide iar și iar.
2. De fiecare dată când deschizi o carte înveți ceva.
3. O carte este ca o grădină pe care o duci în buzunar.
4. Cartea-i o comoară neprețuită.
5. Scaunul pe care stai să nu fie niciodată mai mare decât teancul de cărți pe care le-ai citit.
6. Bani nu aduc învățătură, dar învățătura aduce bani.
7. Nu e niciodată prea târziu pentru a învăța.
8. A citi pentru întâia oară o carte este ca și cum ți-ai face un nou prieten; a reciti o carte este precum te-ai întâlnit un prieten vechi.
9. Dacă numai adulmecând s-ar fi putut învăța, câinele ajungea de mult măcelar.
10. Rădăcinile învățaturii sunt amare, dar fructele ei sunt dulci.
11. Cine învață la tinerețe se odihnește la bătrânețe.
12. Învățătura este cea mai bună avuție.
13. Fără răbdare nu-i învățătură.
14. Cine știe carte departe ajunge.
15. Nu judeca o carte după copertă!

(<https://booknation.ro/97>)

EDUCAȚIA PLASTICĂ - COMPONENTĂ A EDUCAȚIEI ȘCOLARE

prof. înv. primar, Grosu Mariana
Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus, jud. Suceava

Proiectul și-a propus drept scop:

- Dezvoltarea capacității de comunicare prin imagine
 - Decodarea imaginilor
 - Dezvoltarea capacităților de creație proprie corespunzătoare personalității unice
- Obiective generale:
- Îmbogățirea vocabularului și a gândirii plastice, aplicând elemente plastice de bază
 - Organizarea unui spațiu plastic folosind metode și tehnici pentru dezvoltarea creativității
 - Folosirea unor albume și lucrări pentru cunoașterea și trezirea interesului pentru artă
- Importanța predării educației plastice pentru dezvoltarea gustului și atitudinii estetice are drept scop dezvoltarea capacității de înțelegere și reprezentare a frumosului în cadrul disciplinelor școlare.
- Obiective operaționale:
- Depistarea importanței educației plastice în viața de zi cu zi
 - Exemplificarea folosirii elementelor plastice la aria curriculară Lb. și comunicare, Matematică și explorarea mediului, Om și societate
- Mi-am propus ca prin toate activitățile să formez următoarele competențe:
- Ilustrarea unor poezii, a unor povești, crearea unor texte sau poezii după lucrări plastice
 - Explicarea unor noțiuni matematice, crearea unor probleme după desene, fixarea unor noțiuni despre științele naturii prin intermediul culorii
 - Reprezentarea noțiunii de punct cardinal, orientare, plan, oraș, sat, țară, relief, realizarea legăturii între literatură-muzică-istorie

Am planificat următoarele teme pornind de la cele mai simple și de bază elemente de limbaj plastic:

- ❖ Semnificația culorilor principale
- ❖ Tonuri și ruperi de tonuri
- ❖ Prelucrare unor forme accidentale
- ❖ Efectul de transparență
- ❖ Acordul prin analogie-juxtapuneri a două-trei culori
- ❖ Tehnici și metode creative

Partea cea mai atractivă pentru elevi, cea care a atras interesul în mod deosebit, a fost când pe parcursul fiecărei activități i-am inițiat în a realiza compoziții proprii folosind mereu o metodă nouă de lucru. Am menținut interesul elevilor prin metoda jocului didactic care nu este un simplu joc de divertisment ci o modalitate organizată de cunoaștere a diferitelor aspecte plastice ce se pot parcurge în etape, depășindu-se din aproape în aproape pragurile de dificultate în rezolvarea problemelor.

Pentru copii, a fost distractiv, atractiv să realizeze lucrări jucându-se: metoda mașina de cusut, metoda petelor întâmplătoare, metoda ambalajelor, metoda cartofului, metoda anotimpului mască, metoda desenului împăturit, metoda obiectelor îmbrăcate, metoda deplasării planșelor, metoda rotirii planșei în jurul centrului ei, metoda decorării lucrărilor, ființelor, ideilor sentimentelor. De un real succes s-a bucurat tehnica picturii pe sticlă. Modelajul e o tehnică

plastică de construire a imaginilor bi și tridimensionale cu ajutorul materialului cel mai ieftin-lutul.În lipsa acestuia se poate folosi plastilina.Elevii învață să mânuiască acest material prin metoda adăugirii sau prin metoda scobirii.

Am constatat pe parcursul lucrului deosebita plăcere de a construi o imagine,puterea lor de imaginație,spiritul de emulație ce se instalează printre copii.

Lumea e colorată! Olume fără culori n-ar fi numai tristă,ci ar părea moartă.Culorile au stat la baza cunoașterii lumii de către oameni.S-a dovedit chiar,că omul percepe mai întâi culoarea,apoi forma obiectelor.

Vasili Kandisky afirmă că emoția pe care culoarea o exercită asupra sufletului este cu atât mai puternică „cu cât mai cultivat este spiritul omului asupra căruia se exercită culoarea”.

Copilul,beneficiarul de artă, omul de mâine, capătă pe lângă moștenirea genetică ce se anunță din prima copilărie,șansa de echilibrare psiho-comportamentală.Fără educare prin artă e „mutilată”menirea fundamentală a omului:aceea de a se dezvolta armonios.

Școala e singurul loc unde copilul poate căpăta cunoștințe de artă în mod organizat,unde poate fi educat prin acest limbaj al simțirii.Trebuie folosită orice activitate didactică pentru a reliefa frumosul,dar ora de educație plastică și proiectele derulate, rămân cadrul în care se pot dobândi în mod sistematic și pot fi făcute înțelese noțiunile limbajului plastic.

Să pornim de la culoare...să gândim în culori.Trăim într-un univers cosmic,iar culoarea, aceasta fermecătoare însușire a tot ce ne înconjoară, aduce în sufletul nostru bucurie sau tristețe,căldură sau răceală, liniște și prospețime sau agitație și preocupare, ne face să ne simțim mai aproape sau mai departe de ceva.

În micile lui compoziții,simple la început, cu forme stângace, uneori deformând realitatea,copilul „povestește”prin intermediul celor învățate, prin intermediul culorilor,impresiile și gândurile lui.

Totul este culoare.Culoarea este viață, este „energia radiantă care ne influențează în mod pozitiv sau negativ,iar omul are nevoie de culoare cum are nevoie de lumină”după cum spunea Johanes Itten,unul din marii practicieni ai culorii.

Bibliografie:

Rotaru Maria, Dumbravă Maria - *Ed. plastică în învățământul primar*, Craiova,1996

Constantin Blănaru - *Preocupări didactice*, Suceava ,2000

Citate despre educație

culese de Hrișcă Miriam Adina,
elevă în clasa a VII-a, Șc. Gimn. Nr.2 Horodnic de Sus

"Educația este știința de a asculta aproape orice fel de spuse fără a-ți pierde stăpânirea sau încrederea în tine însuși."

(Winston Churchill)

"Fără educație ce este omul? Un splendid sclav, un sălbatic al rațiunii."

(Joseph Addison)

"Educația nu e cât de mult a memorat sau cât știi. E capacitatea de a face diferența între ce știi și ce nu știi."

(Anatole France)

"A fi conștient că ești ignorant este un mare pas spre educație."

(Benjamin Disareli)

"Educația este cheia ce deschide poarta de aur a libertății."

(George Washington Carver)

"Educația este steaua polară a condiției umane."

(Costel Zăgan)

"Educația este mișcarea din întuneric spre lumină."

(Allan Bloom)

"Educația este arta de a face omul etic."

(Hegel)

"Educația este calea spre viitor."

(Oprah Winfrey)

"Educația este floarea culturii trecută prin suflet."

(Marin Voiculescu)

"Educația este transmiterea civilizației."

(Ariel Durant)

(Sursa: <http://subiecte.citatepedia.ro>)

Știați că...

culese de Tiron Valentina Cristina
elevă în clasa a VII-a, Șc. Gimn. Nr. 2

- Femeile vorbesc aproximativ 20 de mii de cuvinte pe zi, în timp ce bărbații doar 7000?
- Dacă râzi de 100 de ori, efortul depus este echivalent cu cel depus timp de 17 minute pe o bicicletă medicală?
- Studenții sunt persoanele care dorm cel mai puțin?
- Google închiriază turme de 200 de oi pentru a mânca iarba de pe teritoriul companiei în loc să folosească mașini de tuns iarba?
- Persoanele narcisiste tind să fie mai creative?
- Etichetele "Made in China" sunt facute în Coreea?
- Sunt 225.168 de posibile rezultate ale jocului $\times$ și 0?
- Propoziția "The quick brown fox jumps over the lazy dog" folosește fiecare literă a alfabetului?
- Nomophobia este frica de a fi fără telefon sau fără semnal la telefon?
- Herpesul sau Ebola îți poate schimba culoarea ochilor?

(Sursa: <https://www.wattpad.com>)

Promovarea sănătății prin mișcare și sport pentru prevenirea deficiențelor coloanei vertebrale și înbolipaliative

*asistent, Rotaru Mariana Cristina,
manager CMRM Rădăuți*

Mă numesc Rotaru Mariana Cristina, am 44 ani, sunt din Rădăuți, jud. Suceava, manager la *Centrul de Masaj si Recuperare Medicală Rădăuți*, asistent medical principal balneofiziokinetoterapie, kinetoterapeut, masterandă la *Facultatea de Medicină Transilvania Brașov*, la managementul sistemelor în îngrijiri paliative – anI. Am venit anul acesta la Școala Gimnazială Nr.3 Horodnic de Sus, pentru a promova sănătatea prin mișcare și sport în deficiențe ale coloanei vertebrale și înbolipaliative la copiii cu vârsta cuprinsă între 6-14 ani.

Conform definiției Organizației Mondiale a Sănătății, „*Îngrijirea Paliativă este îngrijirea activă și totală a pacienților a căror boală nu mai răspunde la tratament curativ. Controlul durerii și al altor simptome, asistența psihologică, socială și spirituală sunt esențiale. Scopul îngrijirii paliative este asigurarea calității vieții pacientului și a familiei acestuia*”.

Scolioza reprezintă o deviere laterală importantă a coloanei vertebrale față de linia verticală normală. Prevenția se face prin a încuraja, a educa, a corecta postura vicioasă, prin mânuirea diferitelor obiecte și mijloace de recuperare, astfel încât să se tonifice masa musculară, pentru asuplizarea coloanei vertebrale, ameliorarea durerii, precum și pentru a evita, pe cât posibil, operația.

Obiectivele generale în scolioză sunt:

1. promovarea relaxării prin reducerea durerii la nivel SNC, creșterea confortului fizic și psihic, înlăturarea efectelor stresului;
2. reeducarea sensibilității prin reeducarea și recuperarea sensibilității, modelarea hiperesteziilor;
3. corectarea posturii și aliniamentului corporal prin combaterea atitudinilor defectuoase ale aparatului locomotor, obținerea dezvoltării fizice armonioase între organele interne și sistemul neuro-mio-artrokinetic;

4. reeducarea, educarea, reabilitarea controlului, coordonării și echilibrului prin promovarea capacității de contracție selectivă a unui mușchi sau a unui grup de mușchi sinergic, învățarea mișcărilor paliative, mersul 2/4 timpi cu baston/cârjă;
5. reeducarea respiratorie prin drenaj bronhopulmonar, relaxarea musculaturii și tonifierea grupelor musculare implicate în actul respirator;
6. creșterea antrenamentului la efort prin antrenarea în medii specifice (apă, temperaturi ridicate, altitudine), menținerea antrenamentului la efort la persoanele de vârstă a III-a;
7. recuperarea mobilității prin menținerea mobilității articulare în perioadele acute/subacute și creșterea mobilității prin manipulări articulare;
8. creșterea forței și a rezistenței musculare prin regim de viteză, rezistență, a forței musculare a mușchiului interesat, creșterea rezistenței usculare pe tipuri de contracție musculară (izometric, izoton).

Îngrijirea paliativă îi poate ajuta pe pacienții cu:

- Cancer;
- Insuficiență renală sau cardiacă severă;
- Boală pulmonară obstructivă cronică;
- Boli neurologice progresive;
- Alte boli amenințătoare de viață;
- HIV.

Din păcate, în zilele noastre, este nevoie uneori de îngrijire paleativă și în rândul copiilor. De cele mai multe ori ignoranța, necunoașterea adevărului duc la

izolare și nu asigură bolnavului nicio protecție. Chiar și atunci când sunt bolnavi, copiii simt nevoia de a se juca și de a învăța lucruri noi. Nu este doar o *“terapie de distragere a atenției”*, este o componență a dezvoltării lor normale. S-ar putea, uneori, să fie nevoie să se găsească pentru copii, alte modalități de a se juca care nu sunt solicitante fizic, de exemplu desenul sau muzica în locul alergatului sau săritului. Copiii ar trebui să continue să meargă la școală atât timp cât este posibil. Trebuie să fie incluși în viața de familie și viața comunității.

Depistarea deficiențelor fizice la copiii de vârstă școlară a ridicat întotdeauna problema organizării unei activități sistematice de prevenire și corectare a acestor copii în scopul asigurării unei dezvoltări fizice normale și a obținerii unui randament maxim în muncă și învățatură.

Ce trebuie evitat? – Gesturile și pozițiile dăunătoare, staționarea pe un picior, poziții asimetrice, poziția șezândă picior peste picior, evitarea mișcărilor exagerate de flexie, extensie, lateralitate, evitarea aplecării trunchiului în mod incorrect și cu răsucire, evitarea ridicării unor greutăți peste 2 kg, evitarea purtării pantofilor cu toc înalt, evitarea ortostatismului și pozițiilor șezânde prelungite.

Având în vedere că pe 12 mai 2019 este ziua Internațională a Asistentului Medical, promoveza aceste informații și servicii, în vederea informării elevilor cât și a cadrelor didactice, astfel încât riscul să fie cât mai mic al deficiențelor coloanei vertebrale cât și în vederea paliatiei. Având pacienți cu diferite probleme oncologice și nononcologice, efectuez gimnastică medicală, exercitii individuale zilnice - kinetoterapie, aplicarea de benzi kinesiologice, electroterapie, masaj, drenaj limfatic la Centrul de Masaj si Recuperare Medicală Rădăuți.

PROGRAMUL ȘCOALA ALTFEL, 15-19 APRILIE 2019

CPEE, prof. Sfichi Viorica-Daniela
Șc. Gimn. „Iulian Vesper”, Horodnic de Sus

În perioada 15-19 aprilie 2019, preșcolarii și elevii Școlii Gimnaziale „Iulian Vesper” din Horodnic de Sus, îndrumați de cadre didactice, părinți și parteneri, au participat cu emoție și bucurie la activitățile Programului *Școala Altfel*. Aceste activități au avut un impact deosebit în rândul elevilor, aceștia manifestându-și vizibil plăcerea, curiozitatea, precum și dorința de a menține pe viitor legătura cu partenerii care le-au oferit informații prețioase, ajutându-i să-și dezvolte creativitatea și abilitățile de rezolvare a problemelor. Pe durata Programului *Școala Altfel* au fost abordate o multitudine de teme, desfășurându-se diverse tipuri de activități, o parte din ele enumerându-le în rândurile următoare în calitate de consilier educativ.

Prima zi a *Școlii Altfel* a debutat cu vizionarea documentarului „**România neîmblânzită**”, prilej de cunoaștere dar și responsabilizare a omului față de ecosistemele din Munții Carpați și Delta Dunării. Mai apoi, 200 de elevi din învățământul gimnazial au beneficiat de cărți în cadrul acțiunii de voluntariat Asociația Curtea Veche în parteneriat cu ISJ Suceava, „**Cărțile copilăriei în fiecare casă**”.

Marți 16 aprilie, la structura arondată Școlii Gimnaziale „Iulian Vesper” și anume la Școala Gimnazială Nr.3 Horodnic de Sus s-a desfășurat activitatea **Sunt ceea ce mănânc**. „Mulțumim doamnei nutriționist Ionesi Ana, pentru că a acceptat invitația noastră!”-a fost mesajul colegilor postat pe facebookul școlii. În ultimii ani factorii care ne influențează sănătatea sunt din ce în ce mai nocivi și mai agresivi. Dacă poluarea ne afectează sănătatea cu sau fără voia noastră, alimentația nesănătoasă, sedentarismul țin de noi înșine, de educația primită. Sperăm că activitățile propuse vor contribui astfel la formarea unei generații tinere de consumatori, capabilă să adopte un stil de viață sănătos. “Hrana corespunzătoare este adevăratul tău medicament.”, Hipocrate

Din categoria postărilor de pe facebookul școlii fac parte și mărturiile de la activitatea **STOP - viața are prioritate!**: „Mulțumim doamnei manager Rotaru Mariana Cristina, domnului doctor Tomșa Adrian, doamnelor asistente de la Serviciul de Ambulanță, kinetoterapeuților Lucian și Răduța Colibaba că au fost alături de noi! Aceștia le-au prezentat elevilor câteva noțiuni și tehnici absolut necesare de prim ajutor. Elevii au observat câteva manevre pentru acordarea primului ajutor unei persoane inconștiente și au învățat să așeze victima aflată în stare de inconștiență în poziție laterală de siguranță precum și care este importanța unei astfel de poziții. În ultima parte a activității au aflat câteva noțiuni despre arsuri, hemoragii, fracturi, despre simptomele care apar în cazul lor (paloare, sete, abdomen tare – în cazul hemoragiilor; membre în poziție nenaturală – în cazul fracturilor închise) precum și modul în care se tratează în funcție de tipul și de gravitatea acestora.”

Pe parcursul celor 5 zile de ȘCOALĂ ALTFEL elevii de la școlile noastre s-au bucurat de participarea la diferite **excursii, vizite și drumeții**. În continuare voi cita una din postările aparute pe site-ul Mănăstirii Putna: „Elevi de la [Școala Gimnazială Iulian Vesper](#) - Horodnic de Sus în vizită la [Mănăstirea Putna](#). Prezentând un bilet de călătorie cu trenul la Putna, veți putea vizita gratuit Muzeul Mănăstirii. Aici se pot vedea spada și coroana reconstituite ale Sfântului Ștefan cel Mare și alte numeroase obiecte originale din vremea voievodului: broderii, obiecte de argint, manuscrise.”

O frumoasă experiență a fost și **vizita la parcul ecvestru de la Sucevița**, organizată de prof. Andronache Ana. Tot cu ocazia derulării Programului Școala Altfel elevii s-au bucurat de umorul poetului Emil Ianuș care ne-a primit în vizită și de cuvintele de învățătură ale preotului din sat Cioban Ionuț care ne-a prezentat câteva obiecte și

informații din interiorul bisericii monument „Sfântu Dumitru”.

Amintiri frumoase au și elevii care au participat la excursia tematică „Să cunoaștem municipiul Suceava” organizată de domnul director prof. Scripcariu Gheorghe Ciprian.

Mulțumim, cu ocazia redactării acestui articol tuturor pentru implicare și nu în ultimul rând tuturor **partenerilor** care ne-au sprijinit și pe parcursul programului Școala Altfel 2019.

2019 - An aniversar

prof. Stanichevici George Cristinel, profesor Educație fizică și sport,
Șc. Gimn. "Iulian Vesper" Horodnic de Sus

Pentru subsemnatul, profesor Stanichevici George Cristinel și sala de sport din comuna noastră, anul 2019 poate fi numit un an aniversar. Se împlinesc 10 ani de când deschideam și eu ușa spre această nobilă profesie iar acest lucru se întâmpla la Școala Gimnazială Voievodeasa, actualmente arondată Școlii Gimnaziale „Dimitrie Vatamaniuc” din localitatea Sucevița. După doi ani, am reușit să mă întorc în comuna natală, pe catedra de educație fizică și sport la Școala Gimnazială Nr.3 Horodnic de Sus și completare de catedră, la Școala Gimnazială „Iulian Vesper”. Aici, am avut șansa să colaborez cu mai experimentatul coleg, profesor Gheorghe Onica, alături de care, am pus bazele învățării și practicării unei noi ramuri sportive: Badminton.

Anul acesta se împlinesc 10 ani de când, cu marea contribuție a domnului profesor, s-a dat în folosință noua și frumoasă sală de sport a școlii. Alături de domnul profesor, am continuat tradiția, participând cu elevii de la cele două școli la competițiile din cadrul Olimpiadei Naționale a Sportului Școlar la atletism, fotbal, șah, iar după un an de pregătire, la badminton. Am bătut și deschis porțile spre marea performanță, reprezentând școala, comuna și județul la numai puțin de șase etape naționale prin: elevul **Popescu Ionuț** locul VIII la badminton în anul 2012 organizată în localitatea Alexandria, județul Teleorman, elevii **Luța Marcel Ilie** locul VII și **Jacotă Andreea** locul VIII la badminton în anul 2013 desfășurată în localitatea Onești, județul Bacău, echipa de tetratlon-gimnaziu în anul 2013 locul IV, formată din elevele: **Călugarean Cristina Maria**, surorile **Rotar Daniela** și **Emanuela**, **Moroșan Alisa** și **Sbiera Ionela** organizată în localitatea Râmnicu Vâlcea, județul Vâlcea, elevii **Luța Marcel Ilie** locul V și **Luța Maria** locul VI la badminton în anul 2014 organizată în municipiul Arad, județul Arad și șase etape regionale prin: echipa de tetratlon - gimnaziu formată din elevele de mai sus, numai ca în locul Alisei Moroșan am completat echipa cu eleva **Onica Adriana** ocupând locul II - 2014 - Bacău, frații **Luța Gheorghe** locul V și **Maria** locul VI la badminton Onești - 2015, echipa de badminton alcătuită din elevii **Luța Andreea**, **Grijincu Andreea**, **Luța Gheorghe** și **Moroșan Robert** locul II în anul 2016 Onești, de asemenea în anul 2017 locul II- Gura Humorului, aceeași echipa numai ca în locul elevului Luța Gheorghe a venit **Luța Cosmin** locul II în anul 2018 - Fălticeni iar anul acesta am ocupat locul III în localitatea Huși, județul Vaslui.

În această perioadă, putem spune că școala noastră s-a numărat printre școlile fruntașe la nivel județean, la participări atât la etape regionale cât și naționale. La postul de televiziune locală Cromtel TV Rădăuți, eram mereu, „echipa câștigătoare”.

O dată cu pensionarea domnului profesor, m-am titularizat la această școală, unde am o mare răspundere, aceea de a continua frumoasa tradiție, construită în timp.

SPIRIT ȘI TRADIȚIE ROMÂNEASCĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN - SIMPOZION -

prof înv. primar, Sfichi Viorica-Daniela
Șc. Gimn. „Iulian Vesper”, Horodnic de Sus

A. INFORMAȚII DESPRE APLICANT

Numele instituției/unității de învățământ aplicante:	Școala Gimnazială „Iulian Vesper”
Adresa completă	Horodnic de Sus, jud.Suceava
Nr. de telefon/fax	0230415109
Site și adresă poștă electronică	www.scoalaiulianvesper.ro , email: horodnicsus1@yahoo.com
Coordonator/i	Sfichi Viorica-Daniela, profesor coordonator de proiecte și programe educative, tel 0757924105, sfichiadi@yahoo.com
Numărul cadrelor didactice participante la proiect/nr. total de cadre didactice din unitate	50 cadre didactice participante/30 cadre didactice din unitate
Numărul elevilor din unitate participanți la proiect	200 elevi
Alte programe/proiecte organizate	„Tărâmul copilăriei, tărâmul prieteniei-2013-2018 „Piticot iubește natura, natura-l ocrotește -2007

B. INFORMAȚII DESPRE PROIECT

B.1. Titlul proiectului : „**Spirit și tradiție românească în context european**”

B.2. Precizați tipul activității principale din cadrul proiectului :simpozion

B.3.Domeniul în care se încadrează proiectul: Domeniul cultural-artistic (arte vizuale,cultură și civilizații, literatură ,folclor, tradiții, obiceiuri)

B.4.Echipa de proiect:cadrele didactice din școala noastră

B.5.Echipa de implementare: elevii și cadrele didactice din școala noastră și din școlile partenere

B5: Bugetul proiectului:

Buget total	Buget solicitat MEN	Contribuție proprie/alte surse
1000	-	1000

B6: Proiectul este cu participare: directă și indirectă.

C. PREZENTAREA PROIECTULUI

C.1. Argument justificare

Ca ființă socială, omului îi este specifică și indispensabilă capacitatea de comunicare în diferitele ei variante: verbală, nonverbală, plastică, muzicală.

Simpozionul „Spirit și tradiție românească în context european ” își dorește să analizeze problemele diverse ale vieții spirituale (credințe, tradiții , obiceiuri), înțelegând unitatea prin diversitate. Integrarea europeană ne determină să derulăm acest proiect educativ în cadrul colectivului de elevi pe care îi conducem.Acest proiect își propune să promoveze adevăratele valori care trebuie să guverneze o Europă unită: libertatea, toleranța, prietenia, nonviolența, respectul față de cultura și tradiția fiecărui membru al Uniunii Europene.

Regulamentul simpozionului prezintă secțiunile, condițiile de participare precum și posibilele subteme abordate.Subtemele pun în valoare spiritul românesc, parte integrantă a valorilor europene. Pentru a asigura transmiterea valorilor europene generației următoare este necesar să știm să adoptăm și să exersăm tehnici de comunicare eficiente.În acest sens în cadrul simpozionului vor fi prezentate și proiecte care oglindesc modul de abordare a diferitelor tipuri, tehnici și metode de comunicare.Este știut faptul că reușita educației în rândul copiilor de 3-15 ani este dată de colaborarea echipei copil-familie-comunitate-

școală. Relațiile din cadrul echipei vor fi bazate pe respect reciproc și acceptare necondiționată. Totodată acest simpozion ne dă ocazia să prezentăm și să transmitem și pe această cale tradițiile și obiceiurile locale.

C.2. Scopul proiectului: Dezvoltarea interesului pentru aplicarea valorilor culturale europene (spiritul democratic, spiritul tolerant) și cultivarea dragostei față de țară și de tot ce are valoros poporul nostru.

C.3. Obiectivele specifice ale proiectului:

01-Promovarea în rândul a 300 de participanți din cadrul simpozionului „Spirit și tradiție românească în context european”, organizat de Școala Gimnazială „Iulian Vesper” Horodnic de Sus a artei plastice, a literaturii de specialitate și al folclorului ca mijloace de păstrare și prețuire a principalelor valori culturale europene, a spiritului și a tradițiilor care definesc ființa românească ca parte integrantă a lumii europene.

02-Stabilirea regulamentului de participare la simpozion atât pentru elevii școlii noastre cât și pentru alți elevi de la alte școli din județ;

03-Popularizarea și îndrumarea acțiunilor din cadrul simpozionului în rândul comunității locale și a elevilor într-un interval de 7 luni.

04-Înregistrarea lucrărilor elevilor în registrul de evidență a unității noastre într-un interval de 5 luni.

05-Tehnoredactarea mapei simpozionului (pliante, invitații, acordul de parteneriat, formularul de aplicație, diplome, volumul ISSN cu creațiile artistice și literare ale elevilor) într-un interval de 10 luni.

06-Aplicarea de chestionare de feedback în rândul participanților din cadrul simpozionului.

07-Diseminarea rezultatelor proiectului în 20 unități școlare, într-un interval de 6 luni.

C.4. Descrierea grupului țintă căruia i se adresează proiectul: elevii din cadrul învățământului preșcolar primar și gimnazial din unitatea noastră școlară precum și din cadrul altor școli din județ

C.5. Beneficiarii direcți și indirecti: elevi, părinți, cadre didactice.

C.6. Durata proiectului : septembrie 2018-august 2019

C.7. Descrierea activităților

1. „Istorie și tradiție locală” în luna octombrie

- lansarea proiectului

În data de 26 octombrie 2018 la Școala Gimnazială „Iulian Vesper din Horodnic de Sus a fost organizată activitatea de lansare a proiectului simpozionului **„Spirit și tradiție românească în context european”**. La această acțiune au participat elevii școlii noastre alături de echipa de implementare a proiectului, părinți și alți membrii ai comunității noastre. Au fost prezentate obiectivele (punându-se accent pe respectarea principalelor valori europene: democrația, libertatea, egalitatea, solidaritatea, demnitatea umană, spiritul tolerant, pacea socială, cooperarea, dezvoltarea, favorizarea asumării responsabilității, respectarea legilor) și activitățile care pregătesc elevii pentru simpozion. La sugestia conducerii și a participanților au fost întocmite liste de invitații și pentru elevii și cadrele didactice prietene din localitățile învecinate.

2. „Centenarul Marii Uniri”- în luna noiembrie

- prezentări PPT

- programe artistice

Activitatea se va desfășura în cadrul școlii și a instituțiilor arondate .

3. „E vremea colindelor...” în luna decembrie

Întâlnire la Sala de Sport din Horodnic de Sus

-pregătirea unui program de colinde tradiționale

-prezentarea programului în fața părinților, cadrelor didactice, autorităților locale

-activitate de voluntariat : achiziționarea de bunuri și oferirea acestora celor aflați în dificultate

În această activitate ne propunem să lărgim sfera de cunoaștere la elevii noștri, să-i învățăm să-și ajute semenii, să-și dezvolte stări afective pozitive, să cunoască aspecte ale vieții unor persoane singure, bolnave sau defavorizate, să construiască o punte de legătură între generații, să contribuie la implementarea conceptului de „bătrânețe reușită” și contribuția personal la respectarea egalității de șanse. Egalitatea conține prevederi privind: egalitatea în drepturi, nediscriminarea, drepturile copilului, drepturile persoanelor în vârstă, integrarea persoanelor cu dizabilități, diversitatea culturală, religioasă și lingvistică, egalitatea între femei și bărbați,

4. „Valorile identității europene” - luna ianuarie

- realizarea unor creații plastice și literare pe această temă
- alegerea lucrărilor care vor fi obiectul vernisajului simpozionului

Activitatea va fi mediatizată masmedia pentru a permite și doritorilor cu participare indirectă la simpozion să se poată înscrie cu lucrări la secțiunile creație literară, creație plastică și artă fotografică.

5. „Portul popular” - luna februarie

- parada costumelor populare
- program artistic: cântece și dansuri populare din zonă
- ședință foto și întocmirea unui album

Activitatea se va desfășura în cadrul școlii și a instituțiilor arondate punându-se accent pe tradițiile, obiceiurile și elementele identității noastre ca parte integrantă a societății europene.

6. Mărțișorul în credința populară - luna martie

- program artistic
- organizarea unei expoziții cu produsele elevilor (felicitări, mărțișoare etc.)

Activitatea se va desfășura în cadrul școlii și a instituțiilor arondate punându-se accent pe tradițiile, obiceiurile și elementele identității noastre ca parte integrantă a societății europene.

7. „Sărbătoarea Pascală în suflet de român” - ateliere de lucru, expoziții cu produse pe secțiuni (creații literare, creații plastice și fotografii) - aprilie

Activitatea se va desfășura în cadrul școlii, a instituțiilor arondate și a școlilor partenere în proiect punându-se accent pe respectarea principiilor societății europene, îndemnând elevii să fie toleranți. O societate tolerantă e în bună măsură creativă, inovativă, tocmai datorită faptului că se dedică noilor descoperiri. Încurajată prin cunoaștere, deschidere a spiritului, libertatea gândirii, conștiinței, credinței, toleranța mai înseamnă și acceptare, respect și aprecierea bogăției culturii lumii noastre și nu înseamnă a face concesii sau a renunța la propriile convingeri.

8. „Spirit și tradiție românească în context european” - simpozion pentru elevi - mai

Activitatea va avea loc la Școala Gimnazială „Iulian Vesper”, în ultima săptămână din luna mai când se vor desfășura următoarele sub activități:

- prezentarea lucrărilor înscrise înscrise
- prezentarea expoziției simpozionului
- „Hai la joc și voie bună cu prietenii împreună” - dansuri, șezătoare

Beneficiarii direcți vor fi elevii participanți, aceștia primind diploma de participare și CD sau revista cu ISSN.

Se estimează ca proiectul să fie util și oportun iar ca rezultate se urmărește:

- Deprinderea de a lucra în echipă
- Cooperarea cadru didactic - copil privind realizarea acțiunilor propuse
- Realizarea unui CD sau includerea creațiilor din cadrul simpozionului în revista școlii și realizarea unui album cu aspecte relevante din timpul derulării simpozionului.

C.8. Diagrama Gantt a activităților

Nr. crt.	Obiectiv specific	Activitate	O	N	D	I	F	M	A	M	I	i	A	Responsabili
			c	t	e	a	e	a	p	a	u	u	u	
			t	i	c	n	b	r	r	i	n	l	g	
			o	e	e	u	a	i	e		i	i	u	
			m	m	m	a	r	e					s	
			b	b	b	r	a						t	
			r	r	r	i	r							
			i	i	i	e	i							
			e	e	e	e	e							
1	Tehnoredactarea mapei simpozionului (pliante, invitații, acordul de	Scrierea proiectului și a formularului de aplicație												Sfichi Viorica-Daniela

	parteneriat, formularul de aplicație, diplome, volumul ISSN cu creațiile artistice și literare ale elevilor) într-un interval de 10 luni	Redactarea de pliante, invitații, diplome și a acordului de parteneriat															Echipa de proiect
		Elaborarea CD-ului ISSN aferent simpozionului															Echipa de proiect
2	Stabilirea regulamentului de participare la simpozion atât pentru elevi școlii noastre cât și pentru alți elevi de la alte școli din județ;	Stabilirea regulamentului de participare directă															Echipa de proiect
		Stabilirea regulamentului de participare indirectă															Echipa de proiect
3	Popularizarea și îndrumarea acțiunilor din cadrul simpozionului în rândul comunității locale și a elevilor într-un interval de 7 luni.	Pregătirea și îndrumarea elevilor timp de 7 luni pentru realizarea de lucrări care vor fi prezentate în cadrul simpozionului															Echipa de proiect
		Organizarea unei expoziții cu lucrările elevilor															Echipa de proiect
		Fotografierea expoziției și mediatizarea acestora pe pagina de facebook a școlii															Echipa de proiect
4	Înregistrarea lucrărilor elevilor în registrul de evidență a unității noastre într-un interval de 5 luni	Înregistrarea lucrărilor elevilor în registrul de evidență a unității noastre „Pe aici am fost sieu”															Echipa de proiect
5	Promovarea în rândul a 300 de participanți din cadrul simpozionului „Spiri și tradiție românească în context european”, organizat de Școala Gimnazială „Iulian Vesper” Horodnic de Sus a artei plastice, a literaturii de specialitate și al folclorului ca mijloace de păstrare și prețuire a principalelor valori culturale europene, a spiritului și a tradițiilor care definesc ființa românească ca parte integrantă a lumii europene.	Primirea invitațiilor															Echipa de proiect
		Prezentarea lucrărilor pe secțiuni															Echipa de proiect
		Vernisajul expoziției															Echipa de proiect
		Program cultural oferit invitaților, „Hai la dans și voie bună cu prietenii împreună															Echipa de proiect
		Înmânarea diplomelor de participare															Sfichi Viorica-Daniela Director Scripcă-riu Gheor-ghe Ciprian
6	Aplicarea de chestionare de feedback în rândul participanților din cadrul simpozionului	Completarea și interpretarea chestionarelor															Echipa de proiect

7	Diseminarea rezultatelor proiectului în 20 unități școlare, într-un interval de 6 luni	Constituirea unei baze de date cu profesorii participanți la proiect												Sfichi Viorica
		Realizarea unor materiale electronice cu rezultatele proiectului și transmiterea acestora către profesorii implicați												Sfichi Viorica Lungoci Grațîela
		Organizarea unor evenimente de diseminare în cele 20 de unități școlare												Echipa de proiect Profeso-rii partici-panți
8	Implementarea de acțiuni în rândul elevilor care să asigure sustenabilitatea proiectului	„Nu uita că ești român într-o Europă liberă și unită !”												Sfichi Viorica- Daniela

C.9. – **Rezultate** calitative și cantitative așteptate ca urmare a implementării proiectului

- Implicarea directă și responsabilă a copiilor, a cadrelor didactice
- Deprinderea de a lucra în echipă
- Cooperarea cadru didactic- copil privind realizarea acțiunilor propuse
- Realizarea unui CD, a unui album

Evaluarea externă a proiectului se va realiza la sfârșitul proiectului

- Se va urmări progresul în ceea ce privește realizarea obiectivelor și a scopului
- Se va realiza un sondaj pentru a stabili impactul asupra grupului țintă, în vederea aprecierii măsurii în care proiectul a fost util și oportun
- Expoziții cu imagini surprinse pe parcursul derulării proiectului

C.10. **Modalități de monitorizare și de evaluare ale proiectului**

Se va realiza după fiecare etapă importantă a derulării proiectului (promovarea, înscrierea, desfășurarea) urmărindu-se următorii indicatori:

- Respectarea termenelor
- Respectarea sarcinilor
- Atingerea obiectivelor până la momentul respectiv
- Impactul asupra grupului –țintă

C.11. **Modalități de asigurare a continuității /sustenabilității proiectului**

Asigurarea continuității proiectului presupune:

- Atragerea unui număr cât mai mare de școli
- Stabilirea de parteneriate în vederea organizării și derulării unor proiecte comune

C.12. **Activități de promovare/mediatizare și de diseminare** pe care intenționați să le realizați în timpul implementării proiectului

Mediatizarea și promovarea proiectului se va face pe site-ul și facebookul școlii și în cadrul cercului pedagogic al învățătorilor din zona Rădăuți precum și în cadrul consiliului profesoral al școlii noastre.

C.13. **Parteneri implicați** în proiect descrierea parteneriatului

Bibliotecar Ianuș Mariana de la Biblioteca Comunală - Horodnic de Sus cu rol de facilitator pentru culegerea datelor literare, bibliografice necesare întocmirii creațiilor elevilor participante la simpozion.

TRADIȚIE CREȘTINĂ ÎN IMAGINI

prof. Anca Tatar, prof. Limba și literatura română
Școala Gimnazială „I. Vesper” Horodnic de Sus

Numele activității: *Tradiție creștină în imagini*

Locul de desfășurare: Școala Gimnazială „I. Vesper” Horodnic de Sus

Coordonatorul activității: prof. Anca Tatar

Durata activității: 6.01.2019 – 27-28.04.2019

Grupul țintă: elevii unității (organizatori cl. a VII-a; Catrințașu Emilia, Nichiforel Anastasia, Nichiforel Matei, Luța Florin)

Obiectivele activității:

- Dezvoltarea interesului față de tradițiile sacre românești
- Promovarea tradițiilor sacre;
- Conștientizarea nevoii de a perpetua tradiția sacră;

Acțiuni pregătitoare:

Se stabilesc zilele de 6.01.2019 și 27-28.04.2019 pentru a immortaliza momente esențiale din cadrul slujbei de sfințire a apei și a crucilor de gheață din ziua de Bobotează dar și din cadrul slujbei de Înviere.

Descrierea activității:

Activitatea se va desfășura după următorul scenariu:

1. crearea climatului favorabil;
2. anunțarea obiectivelor activității;
3. desemnarea persoanelor ce vor immortaliza momentele stabilite în cadrul acțiunii pregătitoare;
4. realizarea fotografiilor;
5. realizarea de către toți elevii clasei a VII-a a unei planșe intitulată – *Tradiție creștină în imagini*;
6. publicarea fotografiilor vedetă în revista școlii;
7. expunerea planșei realizate în cadrul simpozionului „Spirit și tradiție românească în context european”
8. încheierea activității.

Resurse umane / responsabilități:

- elevii unității și diriginta cl. a VII-a;

Resurse materiale și financiare:

- aparat foto, foaie fotografică, foi cartonate/ poliester, planșe cartonate, markere, foarfecă;

Rezultatele activității:

- Crearea unui ambient de comunicare eficientă și de colaborare. Determinarea elevilor să promoveze tradițiile sacre din sat. Stimularea potențialului artistic-creativ al elevilor.

Obiceiuri Pascale în Bucovina

elev, Lungoci Iulian, clasa a VIII-a
(Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus
prof. îndrumător Tatar Anca)

Duminica Floriilor este ziua când se sărbătorește intrarea lui Iisus Hristos în Ierusalim. Oamenii, conform tradiției sacre, merg la biserică unde primesc crengi de salcie sfințite; aceste crengi se aduc acasă și se pun la icoană, în poartă, deasupra ușii casei, în ușa grajdului. Ramurile acestea aduc spor și păzesc gospodăria de boli și se pun sub pernă pentru îmbunătățirea vederii. Oamenii le puneau și pe pomii fructiferi, pentru a-i ajuta să rodească. De asemenea stupii erau împodobiți cu ramurile de salcie sfințite, pentru ca albinele să se bucure de binecuvântarea divină. În popor se crede că nu e bine să renunți la ramurile de salcie sfințite până nu au venit celelalte Florii. În unele sate, mătșorii aceștia erau aruncați în curte când începea să bată grindină și uneori erau utilizați și în scopuri terapeutice.

Persoanele ce poartă nume de flori își sărbătoresc onomastica, ziua prenumelui.

Săptămâna Patimilor este săptămâna ce începe în luna de după Florii și se încheie în Duminica Învierii. Atât în credința sacră cât și cea profană spune că cerul este închis; cei ce mor se spune că rămân undeva între cele două lumi până după Înviere. Credincioșii practicanți de Marțea Sacă, Joia Patimilor și Vinerea Neagră țin post strict chiar negru și merg la Denie. Cine va pune cloșca în aceasta zi va avea doar cocoși. Cenușa obținută miercurea se dădea pe straturi pentru a fi rodnice. Aceasta este ultima zi când se mai lucrează pământul până după Sfintele Paște. Joi, înainte de răsăritul soarelui, gospodinele închistresc ouăle pentru Paște; se consideră că aceste ouă nu se vor strica. Tradiția morală determină oamenii să tămâieze mormintele. În Joia Neagră se crede că morții vin pe la vechile lor locuințe, iar gospodinele nu vor toarce până la Ispas (la Înălțare). În Vinerea Mare nu se coace și nu se seamănă. Dacă în această zi plouă, anul o să fie bogat, însă o să plouă până la Rusalii. Sâmbătă se coace pasca din aluat și brânză dulce, iar cojile de ouă din care s-a făcut pasca se aruncă pe apă, pentru a vesti mai la vale, în josul râului venirea Paștilor. Cine cade pe drumul spre Înviere va avea necazuri mari.

În *Noaptea de Înviere* se deschide cerul și porțile Raiului. Toată familia merge la biserică la slujba de Înviere unde fiecare membru al familiei va avea câte o lumânare. Fiecare familie lasă în gospodărie un bec aprins. După Înviere, cu lumânările aprinse în mână, se merge la cimitir unde se lasă una. Celelalte lumânări se duc aprinse până acasă unde se închină pe fiecare prag al gospodăriei. Lumânările de la Înviere se țin pentru a păzi casa de orice fel de necaz.

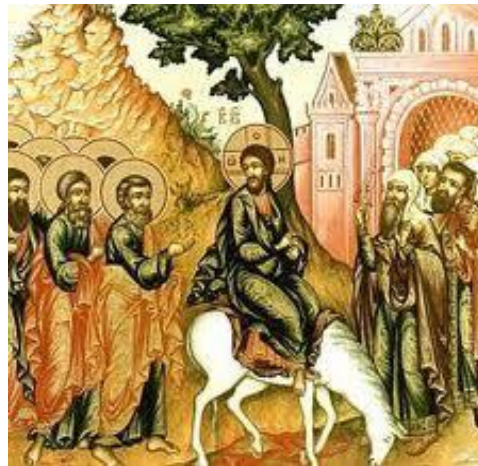
În dimineață de *Paște* se duce la biserică coșul cu bucate pentru a fi sfințit. Întorși acasă gospodarii se spală simbolic pe față într-un lighean cu apă neînchipuită în care se află un ou roșu sfințit și o monedă de argint, iar după ce cântă Hristos a Înviat! servesc masa. Bărbații vor ciocni ouă primii, apoi bărbații cu femeile și copiii. După ora două se merge la biserică la A doua Înviere.

Coșul cu bucate dus de credincioși la biserică pentru a fi sfințit este acoperit cu un ștergar țesut cu model tradițional. În acesta se așează pasca deasupra căreia se pun: sare (ce va fi păstrată pentru a aduce belșug), zahăr (folosit de câte ori vitele vor fi bolnave), șuncă, brânză, ouăle roșii, dar și ouăle încondeiate, flori, sfeclă roșie cu hrean și prăjituri.

În a doua și a treia zi din *Săptămâna luminată* băieții și fetele merg cu udatul pentru a avea noroc. Până în Duminica Tomei se ciocnesc ouă, iar în unele sate atunci se dă de pomană la cimitir. Forma de salut până la Înălțare este Hristos a Înviat! Adevărat a Înviat!

Bibliografie (webografie):

www.creștinortodox.ro
www.traditii-superstitii.ro

Portul popular tradițional din Bucovina

elev, Costin Ciprian, clasa a VII-a
(Șc. Gimn. „Julian Vesper” Horodnic de Sus
prof. îndrumător Tatar Anca)

Portul popular pune în evidență talentul și sensibilitatea pentru frumos a locuitorilor acestor zone, care în zilele de sărbătoare îmbracă aceste straie. Ca și în trecut, femeile din Bucovina lucrează costumele populare manual, folosind diferite motive folclorice: spicul, soarele, frunza și nu în ultimul rând, crucea, semnificând credința în Dumnezeu.

Portul bărbătesc din zonă se caracterizează prin simplitate și eleganță ce dă o aliură zveltă celui ce-l poartă. Căciula sau “cușma” se confecționează din blană de miel de culoare neagră, partea de dinăuntru fiind tot din blană de miel, dar albă.

Cămașa a fost confecționată mai întâi din in, apoi din bumbac sau cânepă. Era lungă până la genunchi, avea ciupag și mâneca largă. Ornamentele cămășii le formează brăiele amplasate pe poale și pe marginile mânecilor. Țării sunt confecționați din lână albă, țesute în patru ițe, cu urzeală din bumbac.

Piese comune costumului femeiesc și bărbătesc sunt sumanul, cojocul și bondița.

Portul femeiesc este format dintr-o cămașă bogat împodobită cu motive florale și geometrice. Cămașa sau ia este cusută uneori cu fir de aur sau argint și mărgelă. Mânecile și pieptul sunt foarte bogat împodobite cu motive ce ascund o semnificație sacră sau profană. Catrința este o bucată de material de formă dreptunghiulară făcută din lână neagră, pe margini cu roșu, cu dungi colorate și înguste ce se înfășoară în jurul taliei și se prinde cu un brâu. Catrința este brodată cu roșu, verde sau auriu și se ridică puțin în partea stângă. Femeile poartă pe cap sau pe umeri un batic foarte mare de culoare roșie, albastră sau verde ce se termină cu franjuri. Femeile tinere îl poartă pe cap legat la spate sau pe umeri domnișoarele. Bătrânele îl poartă doar pe cap legat sub bărbie. Iarna femeile poartă suman în loc de bundițe, ciorapi și opinci, în picioare. Trăistuțele întregesc portul femeiesc – purtate de obicei în mână în cele mai diverse ocazii – și sunt din țesătură din lână, în carouri, alb cu negru, cu o baieră lată țesută cu ornamente geometrice realizate în culorile negru cu roșu.

Indiferent de zona etnografică, frumusețea portului popular din Bucovina a făcut înconjurul lumii, peste tot fiind admirat și apreciat.

Bibliografie:

www.hailadorna.ro
www.randuricudichis.wordpress.com

Riturile de trecere

prof. Anca Tatar, prof. Limba și literatura română
(Școala Gimnazială „I. Vesper” Horodnic de Sus)

Obiceiul surprinde un moment sau o secvență importantă din exercitarea unei practici arhaice întemeiată psihologic și receptată de comunitate, înscrisă în spiritul tradițional al continuității din perspectivă generică. În satul tradițional obiceiurile se repetă cu regularitate fiind practicate de toți inșii comunității, prin urmare au un caracter ciclic.

Orice obicei, ceremonial sau rit implică mai multe elemente. Există un performer sau un grup de performeri care asigură efectuarea obiceiului și desigur un beneficiar, un grup sau o colectivitate cărora li se adresează obiceiul respectiv. De asemenea avem o succesiune de rituale, un ceremonial încheiat într-un scenariu perpetuat prin tradiție.

În orice obicei întâlnim trei tipuri de motivații: „Așa-i bine!”, „Așa am apucat!” și „Așa-i frumos!”. Aceste trei motivații se cer cunoscute pentru a putea înțelege în profunzime obiceiurile.

În cadrul obiceiurilor familiale, alături de obiceiuri trebuie aduse în discuție și mituri, rituri și practici care țin de magie. Obiceiurile familiale cuprind toate obiceiurile de naștere, nuntă și moarte. Toate aceste momente cruciale în viața unei ființe sunt rituri de trecere și se află în strânsă relație cu ritualurile din ciclul calendaristic sau din cel al muncii.

Riturile de trecere însoțesc orice schimbare de stare, de loc, de situație socială și vârstă. La obiceiurile legate de momentele cele mai importante ale vieții, la riturile de trecere, îndeplinirea obiceiurilor cade asupra individului și a familiei lui și chiar asupra întregii comunități, cum se întâmpla în cele mai îndepărtate timpuri. Familia, cu mult timp în urmă cuprindea toate rudele, nu doar părinții și copiii. Colectivitatea era alături de familie mai ales în cele mai importante momente cum e în cazul riturilor de trecere. Venirea pe lume a unui copil, „intrarea a doi tineri în rândul gospodarilor” și repauzarea unui membru al comunității privea și afecta întreaga comunitate în societatea tradițională românească astfel încât toate persoanele aveau grijă ca trecerea de la o stare la alta să se desfășoare în bune condiții pentru a nu suferi și ei consecințele nerespectării obiceiurilor.

Participarea comunității era mult mai mică la naștere decât la nuntă sau înmormântare. Nașterea era un mister mult mai mare decât repauzarea. Repauzarea era și este considerată ca un fapt normal, nașterea era un eveniment ce trebuia să aibă loc într-un anumit moment, în condiții sociale și spirituale ce trebuiau respectate cu strictețe. Nașterea unui copil era privită deopotrivă cu fericire și teamă. Copiii născuți bolnavi erau priviți de comunitate cu scepticism și erau chiar izolați, considerându-se că sunt o pedeapsă de la Dumnezeu pentru greșelile părinților sau ale unei rude apropiate. Astfel, un copil sănătos născut într-o familie bine încheagată aducea doar bucurie și lumină. Un copil sănătos era considerat în societatea tradițională o binecuvântare.

Nunta era un prilej de sărbătoare, de întâlnire a comunității. Temerile ceremonialului nupțial erau foarte puține, tristețea despărțirii de adolescență, a părinților de copiii lor era benefică și contribuia la buna desfășurare a obiceiurilor. Acest eveniment aducea seninătate și speranță atât în inimile tinerilor cât și în ale celorlalți oameni din comunitate.

Repauzarea și înmormântarea erau privite cu mare tristețe și regret, cu toate că toți oamenii erau conștienți că este un eveniment inevitabil. Cei ce rămăneau în urma răposatului erau obligați moral să săvârșească cu strictețe obiceiurile păstrate de la strămoși și impuse de religie pentru ca sufletul răposatului să se desprindă în cele mai bune condiții de cele lumești pentru totdeauna. Temerile oamenilor sunt foarte multe și diverse. Misterul inevitabilului sperie. Cu toate că religia liniștește inimile

oamenilor, credința în gândirea strămoșilor a fost totdeauna aproape la fel de mare, dacă nu chiar mai mare, în societatea tradițională.

Credințele, obiceiurile și adesea practicile magice precreștine dublează sporadic tradițiile creștine în toate riturile de trecere. În ciuda frumuseții și bogăției obiceiurilor de trecere, în special, timpul, societatea au lăsat în umbră în cele mai multe regiuni ale României această moștenire. În esența lor și în momentele cele mai importante prin legea firii nu au fost date complet uitării. Regiunea Bucovinei, alături de cea a Moldovei, se poate mândri cu faptul că în cea mai mare parte obiceiurile, practicate în cadrul riturilor de trecere, nu au fost lăsate în con de umbră. Desigur că și aici au fost afectate de trecerea timpului și de modificările sociale, însă esența lor a fost păstrată intactă și astăzi: în Bucovina la naștere, nuntă și înmormântare obiceiurile sunt respectate de multe ori până în detaliu.

Bibliografie: Anca Gârlici – *Riturile de trecere în Bucovina*, lucrare de licență, Suceava, 2008.

Apus de soare

eleva, Bădeliță Petruța, clasa a VIII-a
(Șc. Gimn. Nr.2 Horodnic de Sus)

Este o seară liniștită de vară. Așezată pe nisipul auriu, meditez asupra unui frumos tablou, în centrul căruia se află marea albastră ca cerul senin. Valurile jucăușe aruncă din când în când pe nisipul înfocat, mărgăritare, care atingându-mă mă trezesc din reverie. Mă simt de parcă aș fi într-un loc fermecat, un loc de basm, în care timpul pare că se scurge printr-o clepsidră magică.

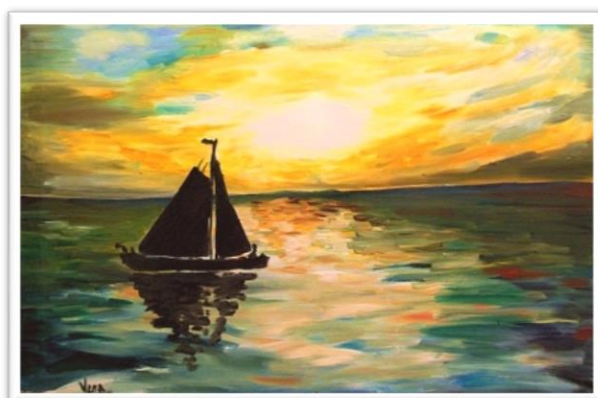
Privind spre orizont, mă pierd în gânduri, iar toată ființa mea cade pradă somnului. Însă soarele mă trezește cu lumina sa puternică, vrând parcă să mă anunțe că în curând se va refugia în brațele mării.

Este momentul apusului... Încet, încet, strălucirea arzătoare se domolește, căldura se preschimbă în răcoare, iar discul solar se pierde în zare... Cerul imi încantă privirea cu nuanțele sale, ca un tablou dintr-o galerie de artă. Totul este superb, un peisaj asemeni unui colț de rai.

În curând, bolta cerească s-a acoperit cu mantia întunecată, împodobită cu stele ca aurul. Soarele s-a făcut nevăzut, lăsându-i tronul reginei nopții, luna, care de sus ne veghează în fiecare noapte.

Privind la bolta cerească, am înțeles că toate acestea ne sunt predestinate ca să ne bucurăm și să ne înalțăm sufletește. Fiecare floare ascunde o picătură din bunătatea lui Dumnezeu, iar fiecare apus și răsărit este un nou început.

Așa că, să nu lăsăm niciodată grijile să ne răpească bucuria și să mulțumim pentru fiecare nou început, pentru că s-ar putea să fie ultimul din viața noastră...

ACASĂ

eleva, Rotar Maria, clasa a VIII-a
Șc. Gimn. Nr. 3 Horodnic de Sus,
Coord. prof. Bococu Dana Maria

Basmele toate-n tine s-adună
Ursitoare , zâne, icoane de sfinți,
Cântec și joc, tradiții străbune
O zestre de veacuri, păstrată anume!
Voroneț, Sucevița, Putna, Humor
Icoane de sfinți, mărturii și istorii
Nestemate comori, atât de iubite,
Acestea le păstrez eu, mereu....în suflet!

DANSURI POPULARE DIN ZONA BUCOVINEI

prof. înv. preșcolar, Pomohaci Alina-Mihaela
G.P.N. NR. 3, Horodnic de Sus

Nu exista nici o alta categorie de dans decat cea popular românească, care sa ne încante astfel vizual. Muzica reprezinta una din cele mai importante părți ale existenței poporului român. Încă din timpurile mai vechi, dansul a fost cea mai apreciată forma de distracție. La fiecare mare sărbătoare, toti sătenii se adunau într-un loc în care petreceau, dansau, mancau si cântau. In ziua de azi nu se mai întâmplă la fel ca înainte, însa dansurile populare sunt la fel de importante pentru români. Dacă sunteți români adevațați, nu incetați niciodată să vă susțineți propriul port, caci folclorul stă la baza intemeierii acestei țări. Asa că, iubiți-vă țara, iubiți-va muzica și dansurile traditionale! Folclorul din zona Bucovinei este unitar ca structură și cuprinde un tezaur de valori artistice, concretizate în mai multe genuri: muzică, joc popular, obiceiuri și tradiții, etnografie. Încorporând în ele o bogată experiență de viață, un univers sufletesc propriu, creațiile folclorice au un rol major în conservarea și transmiterea lor generațiilor viitoare, înlesnind comunicarea între ele și stimulându-le totodată.

În creația bucovineană se întâlnesc cântece străvechi, cântece satirice, epice, rituale, cântece de joc și jocuri populare, obiceiuri și tradiții. Majoritatea melodiilor ce însoțesc aceste creații sunt desprinse din stilul „bătrâneasca.” Repertoriul dansurilor populare din această zonă este deosebit de variat, reprezentând trăsături specifice particularizate și păstrate până în zile noastre.

Acestea conțin o gamă variată de elemente deosebite, unele diferă de la un sat la altul, ceea ce le conferă un specific aparte. Diferențele constau în strigături, ritmuri și tempouri, specifice tradițiilor locale, particularității și inventivității dansatorilor. Chiar dacă hora satului s-a cam pierdut, mai exisă formații de dansuri populare care păstrează tradiția valorificând-o în spectacole, festivaluri și concursuri. Se joacă frecvent Ruseasca, Bătrâneasca, Coasa, Ilenuța, Hora mare, Arcanul, Trilișești, Rața, Huțulca. Acestea sunt însoțite de strigături cu un conținut variat, țintind satira și având un dublu scop: întreținerea atmosferei de veselie și de a menține sincronizarea mișcărilor. Asta-i hora horelor,/ Dragostea feciorilor,/ Bucuria fetelor,/ Cine cântă și nu joacă,/ Facă-i-s-ar gura toacă/ Cine joacă și nu cântă/ Facă-i-s-ar gura strâmbă.

Muzica ce însoțește manifestările populare de la dansuri la obiceiuri este instrumentală executată de formații instrumentale alcătuite din instrumente populare specifice zonei. În zona etnografică a Bucovinei

se cântă cu o largă gamă de fluieri și instrumente cu corzi. Melodica este variată, în funcție de repertoriul creației artistice. Melodiile vocale au o tematică variată de la un sat la altul, în funcție de personalitatea interpretului, vârsta și pregătirea muzicală.

Din punct de vedere stilistic, atât muzica cât și jocurile populare impresionează prin eleganța și sobrietatea interpretării, chiar dacă unele producții sunt de virtuozitate. Autenticitate se păstrează și în cazul obiceiurilor și tradițiilor populare, chiar dacă acestea fac obiectul unor manifestări ale ansamblurilor și formațiilor căminelor și caselor de cultură.

În ceea ce privește etnografia, pe cuprinsul Bucovinei se găsesc colecții muzeale care păstrează obiecte, produse ale meșteșugurilor, toate într-o stare perfectă de conservare, care scot în evidență geniul creator al meșterilor populari, puterea de sinteză precum și maniera specifică de transmite către generațiile viitoare, a operei de artă.

Această zonă etnografică, dă posibilitatea de reflecție asupra culturii și civilizației pe aceste meleaguri încărcate de istorie și prin cultura populară autentică, poate răspunde întrebărilor referitoare la geneza și continuitatea poporului român. Păstrarea în diferite domenii ale artei populare din Bucovina – portul, ceramica meșteșugurile, cântecul și jocul popular, folclorul obiceiurilor – ne dă posibilitatea să urmărim arta populară de-a lungul timpului, conferindu-i statutul de „document istoric.”

Artizanii făuritori și păstrători ai acestor valori naționale sunt locuitorii acestor meleaguri, oameni vrednici și talentați, care au făcut din „Țara fagilor” un ținut de basm, cu legănarea melodioasă a baladelor, cu nostalgia colindelor și obiceiurilor de iarnă, cu privirea ațintită către ceramica neagră de Marginea și strălucirea smalțului de Rădăuți, cu străvechile motive solare crestate în lemnul Bucovinei sau culorile presărate pe portul popular.

Ansamblul de cântece și dansuri populare al Școlii Gimnaziale ”Iulian Vesper” ”Horodnicelul ” este printre primele ansambluri de amatori din școală, înființat la începutul acestui an școlar. Ansamblul de cântece și dansuri populare este grupul resursă în care fiecare generație de elevi din satul nostru învață gratuit specificul folcloric național, pe care îl prezintă apoi în spectacole și serbări.

Astfel, dansatorii Ansamblului folcloric ”Horodnicelul” (elevi din cadrul celor trei școli) realizează o activitate de edutainment – activitate recreativă (relaxare prin mișcare) cu scop educativ.

Repertoriul de dansuri populare, interpretat în costume zonale autentice , cuprinde suite de jocuri din principalele regiuni etno-folclorice ale României (Muntenia, Oltenia, Dobrogea, Moldova, Banat, Crisana, Transilvania).

Tinerii dansatori ai grupului ”Horodnicelul” sunt mândri de tradițiile românești, spectacolele acestora reprezentând imagini ale sărbătorii din vatra satului românesc de odinioară.

Horodnic de Sus – sătucul din inima Bucovinei

eleva, Bădeliță Petruța, clasa a VIII-a
(Șc. Gimn. Nr.2 Horodnic de Sus)

Nicăieri în lume nu este loc mai frumos decât satul meu natal, Horodnic de Sus. Aici, tezaurul folcloric reprezintă o comoară neprețuită. Localnicii sunt adevărați păstrători ai tradiției și ai culturii românești. Aceștia îmbracă cu mândrie portul popular, emblema fiilor Bucovinei. Oriunde aș merge în lume, cămașa cu mărgelile și catrința scoasă din lada de zestre, mă fac să mă simt mândră că sunt româncă și sunt urmașa lui Traian și Decebal, oameni harnici și înțelepți.

Cântecul și jocul popular bucovinean sunt scoase la lumină și prețuite mai mult decât oricând, mai ales că trăim o perioadă de modernizare continuă. Cele mai valoroase piese sunt doinele și baladele, prin care femeile își varsă amarul, cântându-și sentimentele și trăirile: dragostea, jalea, înstrăinarea și dorul. De asemenea, cântecele de leagăn întregesc trăistuța cu piese autentice a Bucovinei. Referitor la jocuri populare, cele mai apreciate sunt batrâneștile, specifice pentru fiecare sătuc din sânul mamei Bucovine.

Costumul popular bărbătesc, din satul meu natal, este alcătuit din cămeși cusute cu măiestrie și drag de femei la șezători, brâu încărcat cu toate florile câmpiei: maci și trandafiri ochioși și roșii ca focul, ciubote și suman de culoarea frunzelor ruginii.

Femeile îmbracă cu drag la sărbători, cămăși cu diverse modele, cusute cu mărgelile sau mătase, catrință și poale legate cu bârneța împodobită cu fire de aur și argint. Și nelipsite dintr-un costum autentic sunt „opchincili”, care reprezintă „talpa țării”. Cămășile din ziua de astăzi sunt cusute cu o gamă diversă de culori, însă cele autentice și de foarte mare valoare sunt cusute cu fire și mărgelile negre, îmbinate cu culori dulci precum galben, ca razele soarelui. În comuna noastră, s-au născut oameni renumiți precum rapsodul Silvestru Lungoci, un om pentru care autenticitatea și tradiția a însemnat foarte mult, și care a reușit să facă recunoscute frumusețile plaiului bucovinean și în străinătate.

Așadar, Horodnic de Sus este un sătuc care păstrează tradiția, copilul Bucovinei îndurerate, care își plânge amarul trecut, încercând să-și apere fii răătăciți în brațele străinilor.

Mărțișorul în Bucovina

eleva, Catrințașu Emilia, clasa a VII-a
Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus,
prof. îndrumător Tatar Anca

Mărțișorul este un mic obiect de podoabă legat de un fir împletit - roșu cu alb, care se oferă în dar, ca semn al sosirii primăverii, mai ales femeilor și fetelor, în ziua de 1 Martie.

Mărțișorul este o sărbătoare specific românească, ea celebrând venirea primăverii. Ele sunt formate dintr-un șnur alb și roșu la care se adaugă simboluri ale norocului, cum ar fi trifoiul cu patru foi, potcoava, coșarul, inimă, buburuza.

Povestea mărțișorului începe cu mii de ani în urmă. Mărțișoarele cu vechime de peste 8000 de ani erau sub forma unor pietricele de râu, vopsite în alb sau roșu. Culoarea roșie era dată de foc, sânge și soare, însemnând nașterea și viața, adică femeia. Culoarea albă era limpezimea apelor, culoarea norilor, zăpada rece și pură, semnificând înțelepciunea bărbatului. Împletirea șnurului arată legătura inseparabilă dintre cele două elemente ale vieții.

Cea mai cunoscută poveste legată de semnificația mărtișorului este cea a “Babei Dochia”. 1 Martie este în calendarul ortodox ziua Eudochiei, o femeie martir, numită și Dochia.

În urmă cu foarte mulți ani, o femeie bătrână pe nume Dochia avea o fiică vitregă pe care o ura. Într-o zi cumplită de iarnă, Dochia i-a dat fetei o haină foarte murdară cerându-i să o spele la râu până devine albă ca zăpada. Tânăra fată a spălat-o mult timp, dar pe cât o spăla mai tare, pe atât devenea haina mai neagră. Atunci a apărut un tânăr care se numea Mărtișor, și a întrebat-o de ce plânge. Fata povestindu-i ce s-a întâmplat, Mărtișor i-a oferit o floare roșie, a îndemnat-o să mai spele o dată haina și apoi să se întoarcă acasă. Când a ajuns acasă, haina era curată ca și neaua. Dochiei nu i-a venit să creadă ochilor. N-ar fi crezut că fiica sa vitregă ar fi reușit să îndeplinească sarcina. Deodată a văzut floarea din părul fetei și crezând că a venit primăvara, a plecat cu turma ei de oi pe munte. Pe drum vremea era frumoasă, așa că a renunțat la cojoacele pe care le purta. La sfârșit, a fost însă prinsă de burniță. În vârful muntelui i s-a arătat Mărtișor, care i-a spus: „- Vezi tu cât de rău e să stai în frig și umezeala, tu, care ți-ai obligat fiica să spele iarna hainele la râu?”. Mărtișor a dispărut iar bătrâna a rămas singură pe munte, a venit gerul și împreună cu oile a fost transformată în piatră.

Dacă în restul țării domnia sunt cei care oferă mărtișoare, în Bucovina situația stă exact invers. Acest obicei este unul vechi: la începuturi, fetele le legau băieților necăsătoriți o ață albă cu roșu la încheietura mâinii pentru a fi feriți de primejdie când mergeau să muncească sau să vâneze. Cum acest obicei avea loc la începutul primăverii, el a fost împământenit pe data de 1 Martie.

Mărtișorul se poartă de la 1 Martie până când se arată primele semne ale primăverii, adică până când se aude cucul cântând, până când înfloresc cireșii sau trandafirii, până la venirea berzeor și a rândunelelor. După acesta se leagă de creanga unui copac roditor pentru noroc și prosperitate.

Dincolo de obiceiuri, însă, mărtișorul rămâne un simbol al bucuriei de a trăi, al dragostei de viață, un semn prin care noi oamenii salutăm venirea primăverii. El este și va fi întotdeauna simbolul soarelui și al purității sufletești.

Balada lui Jianu

eleva, Țofei Diana Emilia, clasa a VII-a
Șc. Gimn. Nr.2 Horodnic de Sus

Banda lui Jianu, o tradiție românească de Crăciun, păstrată de către bucovineni încă de la jumătatea secolului al XIX-lea. Aceasta constă într-o scenetă de luptă între haiduci și autorități, pentru drepturile celor săraci. Costumele “actorilor” sunt de obicei populare, specifice zonei, iar autoritățile poartă costume de militari și sunt înarmați cu săbii, pistoale sau lanțuri. Personajul principal, Jianu, iese în evidență cu brâul cusut, de la piept și cornul de vânătoare. Pe lângă Jianu, haiducii și autoritățile mai sunt prezente și personajele: Anul Vechi bătrân și gârbovit și Anul Nou plin de speranță.

La acest spectacol se alătură o fanfară și un grup de mascați ce poartă costume moștenite sau confecționate de ei, care au rolul de a alunga spiritele rele, și sătenii care privesc sceneta și se distrează pe melodiile fanfarei.

Trebuie să păstrăm cu sfințenie obiceiurile strămoșești, deoarece acestea încep să fie date uitării, iar noi să le promovăm și să ne mândrim cu ele !

COPILĂRIE

eleva, Iroftei Larisa – Elisabeta, clasa a VII-a
Șc. Gimn. Nr.3 Horodnic de Sus,
coord., prof. Mimor Angelica

Copilăria mea plăcută
Nicodată nu se uită.
N-am fost o fată răsfățată
Doar de părinți apreciată!

Atunci când lor le-a fost mai greu,
Lângă ei am fost mereu.
Mi-am ajutat părinți-n toate
Și la greu, pe al meu frate.

Au fost și zile foarte grele,
Dar noi treceam ușor prin ele!
Copilăria mea curată,
A fost doar de iubire ajutată!

Horodnicenii - păstrători ai tradițiilor autentice

eleva, Bejenari Mădălina-Valentina, clasa a VIII-a
Șc. Gimn. Nr.2 Horodnic de Sus

Horodnicul de Sus este unul dintre puținele sate care pastrează datinile și tradițiile străbune. Tradițiile lăsate de străbuni sunt prezente și în zilele noastre. Când satul nostru este în zi de sărbătoare, țăranii își îmbracă fericiți portul popular. Acest port popular este împărțit în două categorii: port popular bărbătesc și femeiesc. Cel bărbătesc este format din: cămeși încărcate cu mii și mii de mărgel colorate cusute cu plăcere. Ițarii de culoarea laptelui, iar brâul care este făcut și el cu mare drag, încărcat cu toate florile câmpiei: maci roșii ca para focului, trandafiri, margarete și viorelele care ne încântă privirile cu mii de culori minunate. Dar piesele care nu lipsesc dintr-un costum popular bărbătesc sunt sumanul, cizmele și cușma.

Și femeile în zi de sărbătoare sunt mândre ca bărbații, purtând cămeși cusute cu mărgel sau cu fir. Costumul popular femeiesc este incomplet fără catrință și poale, care și ele la rândul lor sunt cusute atât cu fir cât și cu mărgel, fiind încinse cu frânghia de diverse mărimi și culori. Din costum, sunt nelipsite opincile și baticul de culoare vișinie, semnificând și ele o parte din tradiția bucovineană.

În concluzie, Horodnicul de Sus este o bucată ruptă din Bucovina, regiune încărcată de tradiție și spiritualitate.

SUNT CIOBAN

eleva, Iroftei Cerasela, clasa a VII-a
Școala Gimnazială Nr.3 Horodnic de Sus,
coord. Prof. Vladean Ana

Eu cu oile-am plecat,
Munții toți i-am colindat.
Nu-i pășune să n-o știu,
Sunt cioban din tată-n fiu!

Am oaia cea mai frumoasă
Că o pasc în iarbă deasă.
Am oaia cea mai bună,
Cu mult lapte, lână fină.

Oile-s averea mea
Păstoritul mi-e menirea.
Eu din fluier când le cânt,
Toate-n strungă se strâng.

Sărbătorile Pascale în Horodnic de Sus

eleva, Tiron Valentina Cristina, clasa a VII-a
Șc. Gimn., Nr.2 Horodnic de Sus

Aceste sărbători au o semnificație foarte importantă pentru creștinii din țară, dar și pentru locuitorii comunei Horodnic de Sus. În *Săptămâna Mare* gospodinele fac pregătiri pentru Paști cum ar fi ștergerea ferestrelor , aerisirea camerelor , spălarea covoarelor și toate cele pentru a fi curată casa pentru sărbători.

În *Joia Mare*, seara, gospodinele împreună cu copiii încondeiază ouăle cu modele specifice Bucovinei . Tot în această seară se încondeiază și ouăle roșii care semnifică sângele Mântuitorului care s-a vărsat când a fost răstignit pe Cruce. În *Vinerea Mare* bunicile sau mamele pregătesc sarmalele ,pe lângă acestea se pune și sfecla roșie cu hrean. De pe masa de Paști nu lipsește cozonacul cu mac,nucă sau stafide. În seara din *Sâmbăta Mare* copiii pregătesc un coș în care este pusă o pască cu brânză , preparate din carne și lapte , prăjituri și un șervețel în care este pune puțină sare. După ce se pregătește coșul, toată familia merge la biserică pentru a lua Lumina Sfântă. Mai spre dimineață, fiecare gospodar își ia de acasă coșul pentru a fi dus la sfințit.

În amiaza primei zile de Paști ,oamenii împreună cu copiii lor se îmbracă în portul tradițional dar se mai spune că în ziua de Paști trebuie să îmbraci haine noi. După ce se termină slujba la biserică, sătenii merg acasă, sau la rude, unde acolo se strânge toată familia. Se ciocnesc ouăle încondeiate. În acest sat, persoana care sparge oul altuia trebuie să îl ia. În a doua și a treia zi de Paști oamenii care pot, merg la biserică tot cu portul tradițional.

Cu toate aceste obiceiuri păstrate din străbuni, sau reinterpretate, comuna Horodnic de Sus este o zonă plină de tradiție și folclor.

PARTICULARITĂȚI LINGVISTICE ȘI ETNOGRAFICE/ETNOLOGICE LOCALE- STUDIU PRIVIND NUNTA ÎN BUCOVINA

prof. Marici Elisabeta, Colegiul Tehnic Rădăuți
prof. Bândiul Ionela Mihaela, Colegiul Tehnic Rădăuți

Bucovina este o regiune în care se mai păstrează în mare parte obiceiurile tradiționale din momentele esențiale ale vieții, cum sunt nașterea sau nunta.

Nouă, profesorilor și elevilor de la Colegiul Tehnic Rădăuți, ne-a revenit dificila, dar frumoasa sarcină de lucru, în urma proiectului **“Educație culturală prin tradiții”** să valorificăm obiceiurile de nuntă din zona noastră. Proiectul s-a demarat pe o perioadă de 3 luni, timp în care noi am realizat anchete orale, reportaje și interviuri, ne-au documentat și am făcut secvențe filmice care pot dăinui peste timp. Am mers în majoritatea satelor din apropierea municipiului Rădăuți și am vorbit cu muzeografi, cu dascăli, cu bătrâni care ne-au oferit informații foarte valoroase despre tradițiile și obiceiurile de nuntă din Bucovina.

În urma muncii pe teren (care a fost de fapt practica Cursului Opțional de “Jurnalistică Școlară” pe care îl urmăm), am reușit să construim un corpus de documente și înregistrări audio-video foarte prețioase și dragi nouă, pe care le-am copiat analogic și digital și pe care, sperăm să le putem valorifica în schimbulile de experiență ce le avem pe plan internațional.

Banca noastră de date și valori cuprinde următoarele titluri care vor fi rezumate în paginile următoare (dorim să facem mențiunea că cele mai multe informații le deținem arhivate în format video):

Să ne lăsăm purtați de firul epic al poveștii tantii Mărioara din Horodnic, să trecem pe la Muzeul Etnografic al Moldovei, să ne oprim pe la câteva Mănăstiri din Bucovina, să respirăm nițică “cooltură” prin cercetările științifice din bibliografia sa, pur și simplu, să facem cunoștință cu mediul cultural tradițional bucovinean.

1. Nunta-taină a iubirii în satul bucovinean

Viața se naște din iubire. Omul apare pe culmile ierarhiei fapturilor ca un rod al iubirii, al unirii între ceresc și pământesc. Nunta pare a fi prima lui sarbatoare, când, contemplând femeia, zidită din sine, își cântă bucuria celei dintâi “creații”: “Iata, acum os din oasele mele și trup din trupul meu” își primește de la Dumnezeu, ca dar de nuntă, paradisul. Viața va renaște mereu în taina nunții și nunta va deveni mereu o aniversare a creației.

Sfantul Pavel zice: “Taina aceasta mare este”; și cu adevărat mare, dacă ea poate deveni simbol revelator de taine și mai mari. După cuvântul cel veșnic, unirea lui Dumnezeu cu poporul Său, a Fiului Său cu Biserica, a Domnului preamărit cu Ierusalimul ceresc, nu pot fi exprimate mai viu, decât ca o taina a nunții. “Cum se bucura mirele de mireasa lui, așa se va bucura Dumnezeuul tău de tine” (Isaia LXII, 5).

2. “Așa făceau bunicii nunta” Peșitul mirilor: “Însuratul de tânăr și mâncarea de dimineață sunt de seamă”

Acum 50 de ani, în nordul Moldovei, tradițiile și obiceiurile de nuntă erau păzite cu credință și devotament de bătrânii satului. Astăzi, doar cei în vârstă își amintesc cele mai importante secvențe ritualice ale unei nunți autohtone, pe când tinerii ignoră cu desăvârșire îndemnul bunicilor. Cu ajutorul

acestora din urmă, am reușit să reconstituim din amintiri, documente și fotografii o nuntă tradițională din Bucovina, de acum jumătate de secol.

Iertăciunea. După ce se juca zestrea, înainte de a merge la cununie, un gospodar cu tact oratoric spunea iertăciunea. Era momentul cel mai încărcat de semnificație, alături de slujba religioasă, moment care se mai păstrează și astăzi. Părinții sunt așezați pe scaune, iar mirii, îngenunchiați în fața lor, pe perne, ascultă cele spuse de bătrân: „Mirii stau îngenunchiați/Cu ochii în gios plecați./Dumneavoastră să-i iertați/Poate au greșit vreodată /Către mama, către tată!/Fata supără pe mama,/Poate fără să-și dea seama,/Iar băiatul către tată/Mai răspunde câteodată./Iară doamna soacră mare/Nu fie cu supărare!/Poate nora mai greșește până se obișnuiește,/Îi trebuie multă răbdare să-mpace pe fiecare./Soacra-i tânără și-i tare,/Gura-i merge binișor, mai bate și din chicior./Dimineața-i mare sfadă./Somnoroasă când se scoală,/Mai scapă pe gios o oală/Să vadă soacra ce face/De răcnește ori se face./...../Să cânte și să vuiască/Muzica mulți ani trăiască/Și să pornim cu Dumnazău la cununie.” Viitorii soți sărută mâna părinților, cântă muzica de jale, și se ridică. Mireasa aruncă în cruce cu pâine și sare în mulțime, să-i fie drumul deschis și liniștit alături de alesul ei.

Cununia după Sfânta Liturghie. Mireasa era împodobită de dimineață, cu o cunună de flori, de către druște. Cu lacrimi în ochi, mama îi pune pe cap cununa. În cealaltă parte, mirele era și el pregătit de către vornicea, bărbierindu-l și îmbrăcându-l. Tinerii aduceau daruri miresei, în făină de grâu, colăcei, unt, lapte, brânză, sare, găini, ouă, mere, pere și nuci. Un moment esențial era iertarea sau binecuvântarea de la părinți, de la rude și de la prieteni, când colăcerul avea un rol central, ținând o lungă orăție, ca părinții să le dea iertarea. După iertăciune, mireasa pornea împreună cu alaiul ei spre biserică, iar mirele și suita sa veneau călare. Cununia avea loc după Sfânta Liturghie. Bomboanele de astăzi, pe care la aruncă nuntașii în biserică, au înlocuit nucile, alunele, orezul sau orzul. Cununia era urmată de o horă încinsă în curtea bisericii.

Închinatul paharului dulce și furatul miresei. Primii care trebuie să ofere darurile sunt nunii, socrii mici, socrii mari, apoi toți oaspeții. Banii strânși sunt duși apoi la nunul cel mare. „Unii dintre oaspeți vin și cu alte daruri, precum vaci, viței, dar și cereale, «fiecare după cum poate și îl trage inima». Prin zona Huși, nunul pune mai întâi pe talger pâine și sare, peste care pune apoi și darul cu bani. După ce s-au adunat banii de la toți oaspeții, nunul îi număra și spunea cu glas tare câți s-au adunat, apoi îi pune pe toți într-o năframă, în care mai pune puțină pâine și sare, după care era oferită tinerilor. Adesea, în timp ce nunul număra banii, bucătăresele aduceau friptură și plăcinte, nunului punându-i-se în față o găină friptă. „Masa mare” dura în jur de trei-patru ore, după care începea jocul, acesta ținând până a doua zi dimineață sau chiar până la prânz.

Îmbroboditul miresei și darul pentru socrii mari. După joc și voie bună, urma îmbroboditul miresei: „Nevăstuică tânără,/Cu tulpă de cânepă,/După ce-i îmbătrâni/Ti-i face cum îi pofti!” Capul miresei era acoperit cu tulpă pe care îl purta la gât tot timpul nunții, iar mirelui i se pune pe cap pălărie. Socrii mari primeau, la rândul lor, straie noi de la noră: „Soacră mare, vină-ncoa/Și-i vedea ce-i căpăta;/O cămașă cu alțițe,/Pânzătură-n nouă ițe;/Ș-un tulpănel (n.r. năframă) de satin,/Brâuuleț cusut cu fir,/Brâuuleț cu flori bătute, /Cu izvodul de la munte;/Catrancioară cu trei fire,/Să trăiești cu nora bine./Mărgelușe la grumaz,/Ciuda la ușă s-o lași.” La o săptămână după nuntă, tinerii mergeau la „bisericit”, cu lumânările de la cununie, pentru a primi binecuvântarea preotului. Părinții miresei pregăteau o masă mare, la care erau invitați nașii, socrii mari și rudele apropiate, prilej de întărire a relațiilor dintre familii.

Întorcătura. Darurile pentru miri constau în bani, vaci, viței, dar și cereale. Nunii erau primii care își dădeau darul, urmau socrii mici, socrii mari, și la urmă oaspeții. Nunul număra banii și spunea cu glas tare câți s-au adunat, îi lega într-o năframă, împreună cu pâine și sare. Masa mare continua uneori până a doua zi la prânz. După nuntă, se făcea „uncropul”, și veneau toți oaspeții, dar și bucătăresele. Se făcea iar un ospăț mare. Tot acum se făcea și dezgătitul miresei, semn că a trecut în rândul nevestelor. Mireasa se mai întorcea la casa părintească abia la o săptămână de la cununie, când părinții ei făceau o petrecere, la care erau invitați și părinții mirelui, nunii mari și neamurile mai apropiate. Această petrecere se numea „întorcătură”, dar se făcea fără lăutari.

Costumul tradițional, veșmânt de sărbătoare a mirilor (Marcel Lutic, Muzeul Etnografic al Moldovei). Mătușa Mărioara spune: „Frumușăi mai erau mirii îmbrăcați în costum național. Mirile purta cămașă, ițari, brâu de încins sau curea, cămeșe pe dedesubt, cusută pe pânză de casă. Mireasa era

îmbracată cu un combinezon pe dedesubt, mai purta **catrință** și **bârneț**. La gât, îi atârna un **tulpan** (n.r. basma) mare, scump cât o vacă bună de lapte, pe care îl purta tot timpul nunții și cu care își înfășura capul la nunta de a doua zi, cum se zicea atunci. Din momentul acealea, când i se puneau fetii baticul pe cap, era de-a fumeilor. Tulpanul era jucat și strigat, se chiuia și se striga de-ți era mai mare dragul. Mirii erau încălțați cu **opchinci** cu ață din lână înnodată, făcuți din piele de porc. „Până la cununie, mireasa trebuia să se îngrijească să coase mirelui și socrilor veșminte noi, tradiționale. Piese mari de vestimentație erau lucrate cu mult timp înainte de femei pricepute. Cusătura (năcinală) se lucra manual și era foarte dichisită. Viitoarea mireasă era ajutată de druze, care coseau vătăjeilor **năfrămile** (simbolizau darul din partea domnișoarelor de onoare pentru cavalerii de onoare; o bucată de pânză, în patru colțuri, dintre care doar trei erau cusute) cu care aceștia își împodobeau bețele (faceau parte din arsenalul portului de nuntă) „închistrite” (n.r. ornate) și înfășurate în mătase fină. Năfrămile erau folosite ca suport pentru colacul miresei sau în jocul vătăjeilor, un joc bărbătesc care se juca în curtea miresei, înainte ca mirii să meargă la cununie.

Interferențe etnice locale în pregătirile pentru nuntă. Pâinea-element comun și întruchipare a hranei esențiale/spirituale După ceremonia de la biserică, cel mai important moment al nunții în comunitatea tradițională era masa sau ospățul. De aici nu lipseau anumite feluri de mâncare care erau servite, în mod tradițional, la o astfel de ocazie. Bucatele servite la masa de nuntă au o semnificație aparte, rituală. „Alimentația rituală a nunții nu poate fi mai bine exemplificată decât prin alimentul principal, **pâinea**, întruchipare a hranei esențiale,

care semnifică trupul și se asociază vieții active. Românii privesc pâinea ca pe o ființă vie, fiind chiar întruchiparea lui Dumnezeu, astfel că era așezată la loc de cinste pe masă, învelită într-un ștergar alb și curat, lângă icoană”, ne-a spus starețul Mănăstirii Bogdana, arhim. Iustin Dragomir. „Alimentația rituală a nunții nu poate fi mai bine exemplificată decât prin alimentul principal, pâinea, întruchipare a hranei esențiale, care semnifică trupul și se asociază vieții active. Alăturarea pâinii de sare este frecventă. Românii din Ucraina privesc pâinea ca pe o ființă vie, fiind chiar

întruchiparea lui Dumnezeu, astfel că este așezată la loc de cinste pe masă, învelită într-un ștergar alb și curat, lângă icoană. Cernerea făinii, plămădirea și coacerea pâinii erau rezervate în exclusivitate femeii și reprezentau acte sacrale, în vreme ce ruperea sau tăierea pâinii și împărțirea ei reveneau bărbatului”. De asemenea, colacul și coptura rituală mediază, opozițiile, stabilește legături între cei vii și cei din cealaltă lume, dintre cer și pământ; pâinea, mai ales „colacul rotund, este simbolul soarelui sau al lunii, având chiar valențele unei nunți cosmice între cele două astre. Colacul este un obiect al sacrificiului ritual, înlocuind chiar sacrificiile animale. Prezența colacului la nuntă poate avea legătură și cu simbolistica fertilității.

Jucatul găinii Nunta tradițională conservă limbaje și coduri ancestrale, printre care se poate remarca și elementele unei alegorii a vânătorii, în care mireasa apare ca o ciută vânată de mirele vânător. În limbajul unei simbolistici vegetale, mireasa e o floare, iar mirele e un pom, de obicei un brad. Nunta mai amintește de o cucerire, fapt ce se poate observa în momentul în care mirele intră în curtea miresei. Consumul excesiv al unor alimente și băuturi, ruptul găinii sugerează ruptura existențială pe care o aduce nunta (Marcel Lutic, Muzeul Etnografic al Moldovei). Ospățul de nuntă era masa la care se serveau cele mai importante feluri de mâncare, cele cunoscute în comunitatea respectivă ca fiind specifice sărbătorii, dar era importantă și partea de spectacol, precum jucatul străchinilor, jucatul găinii. Masa de nuntă se desfășura pe fond muzical, astfel încât atmosfera de sărbătoare era sporită. Mâncarea multă și bună, băutura pe săturate asigurau succesul oricărei nunți. O masă tradițională de nuntă presupunea o implicare totală a rudelor, precum și a altor membri ai comunității. Solidaritatea socială era vizibilă și prin darurile care constau în alimente, tocmai pentru a se asigura o masă de nuntă cât mai bogată.

A (se)însura” și “a (se) mărita”-două verbe cu rol determinant în istoria mentalităților ce duc la discriminări de sex (prof. Stelian Dumistrăcel); În centrul atenției sociale se află bărbatul, coabitarea în cadrul familiei fiind concepută ca actul de voință al acestuia de a avea o tovarășă de viață. Deosebit de pregnant este reflectată această situație de cea mai veche formă de căsătorie, cea prin *răpirea* fetei, dar același aspect este de recunoscut și în forma ulterioară, aceea a căsătoriei prin *cumpărare*. De aici pornind, și în limba română, moștenitoare și în acest domeniu a unor cuvinte din latină, actul întemeierii familiei este numit prin referire la noutatea ce intervine doar în statutul bărbatului: verbul (a se) *însura* se explică din lat. uxor „soție”; așadar bărbatul își ia soție, se însoțește cu ea. Aceeași optică este reflectată și de verbul (a se) *mărita*, care, prin substantivul lat. *maritus* „bărbat, soț”, are la bază verbul *marito*, -are „a merge după soț, după bărbat”, femeia având, așadar, un statut inferior. În ceea ce privește istoria mentalității de la bază, putem reține că acest verb a fost moștenit și de celelalte limbi romanice (fr. *marier*, it. *maritari*, spaniolul și portughezul *maridar*).

În zilele noastre, din perspectiva reciprocității, însoțirea este înfățișată prin verbul (a se) *căsători*, care pornește de la un termen vechi, *căsător* „om cu casă”, dar, la origine, acesta era tot bărbatul, cel care o aducea pe viitoarea soție în propria-i casă, situație pe care o putem descifra chiar din analiza unuia dintre termenii discutați anterior. Astfel, dacă în mod obișnuit (a se) *mărita* se folosește doar cu privire la o fată, „despre fecior se zice numai atunci că se mărită când nu duce pe mireasă la dânsul acasă, ci el se stabilește cu locuința în casa miresei”; am citat după etnograful cleric **Simeon Florea Marian, *Nunta la români (1890)***. Prin urmare putem intui o discriminare „sexistă”. Iar aceasta este greu de contestat dacă luăm în considerație și evoluția semantică a verbului (a) *mărita*. Pentru limbajul „glumeț și familiar”, dicționarele înregistrează folosirea acestuia cu sensul de „a da, a vinde ceva (pe un preț de nimic) pentru a scăpa de el; a se descotorosi de ceva”. Sensul este ilustrat printr-un citat dintr-o povestire a lui Ion Creangă. Afacerea este cunoscută: necăjit de zmuclile caprei pe care o căpătase în schimbul unui car (!), lui Dănilă prepeleac îi... reușește un alt schimb dezavantajos, primind pentru ea, după negocieri, un *gânsac*: „în sfârșit, dur la deal, dur la vale, unul mai dă, altul mai lasă, și Prepeleac *mărită* capra”. Dar Creangă găsește prilejul unui joc de cuvinte, îmbogățind semantic și verbul corelativ. Nici această achiziție nu se dovedește una comodă (căci găgăie și se zbate!), astfel că Dănilă îi pune gând rău: „Las că te *însor* eu și pe tine acuș, măi buclucașule!”. Slabă compensație că pentru (a) *mărita* există și nuanța de sens „a pierde ceva” (înregistrată de Marian), reflectând, desigur, optica familiei fetei, care, prin căsătoria acesteia, a pierdut un membru, cel puțin pentru viața de zi cu zi...

Vă declar soț și soție”-tendințe actuale : spirituale și legislative Cununie civilă. Cununie religioasă. Căsătoria reprezintă, pentru români, o instituție sacră, un legământ temeinic, cu rădăcini bine înfipte în istoria noastră. Deși îndelung „încercate” în anii din urmă, actul căsătoriei și noțiunea de familie rămân repere solide în societatea în care trăim. Căsătoria, și astăzi, ca și în trecut, reprezintă un moment unic, cu trăiri intense și cu o semnificație pe care fiecare o înțelege altfel. Pentru a trăi însă ziua în care ofițerul stării civile să poată rosti binecunoscuta formulă: „vă declar soț și soție”, tinerii trebuie să parcurgă un șir de etape, care să-i pregătească pentru săvârșirea acestui act, atât din punct de vedere legislativ, dar mai ales spiritual. Cel mai dificil traseu pare a fi cel legislativ, pentru că la Starea Civilă trebuie să ajungă un dosar complet întocmit. Dacă ați reușit să stabiliți data la care vreți să încheiați căsătoria, este bine să vă grăbiți cu înscrierea, pentru că înregistrarea dosarului trebuie să aibă loc cu cel mult 10 zile înainte de data fixată. Altfel, căsătoria nu se poate încheia. După oficierea căsătoriei civile, următorul pas de urmat este pregătirea tinerilor pentru cununia religioasă. Preotul joacă un rol important în această etapă, el fiind acela care îi pregătește și îi sfătuiește pe cei doi viitori soți despre ce și cum trebuie făcut. „Cei doi tineri trebuie mai întâi să ajungă la o înțelegere în familie. Din nefericire, sunt foarte multe cazuri când tinerii vin să se căsătorească fără consimțământul familiei. Or, este știut că binecuvântarea părinților este esențială pentru începutul oricărei familii. Prima familie creștină, Adam și Eva, a fost binecuvântată de Dumnezeu, iar, ulterior, căsătoria a fost ridicată la rang de taină. Așadar, primul pas este binecuvântarea familiei, apoi înțelegerea dintre cei doi viitori soți. Pentru că foarte mulți dintre ei nu se cunosc, urmăresc anumite interese. S-a demonstrat că toate acestea sunt trecătoare și că trebuie să existe și lumina dumnezeiască între ei”, ne-a tălmăcit profesoara de religie, d-na Marici Elisabeta. Tinerii trebuie să se prezinte la preot din vreme, pentru a-și programa ziua în care doresc să se officieze cununia religioasă, trebuie să se spovedească și, mai ales, să se împărtășească. De asemenea, în

funcție de opțiunile personale, tinerii își pot alege un sfânt care să devină patronul spiritual al familiei pe care o vor întemeia. În general, se caută numele unui sfânt care se sărbătorește în apropierea datei de oficiere a căsătoriei sau numele soției sau al soțului, în cazul în care poartă nume de sfinți.

„Tinerii nu se despărțeau așa de repede ca acum. Era rușine. Răbdau”-mărturii înregistrate
Femeile povestitoare nu pot uita de respectul pe care îl aveau tinerii față de părinți. Li se supuneau necondiționat și le respectau deciziile, chiar și atunci când dorințele lor nu coincideau cu cele ale bătrânilor. *„Tinerii nu se despărțeau așa repede ca acum. Era rușine. Răbdau”,* spune mătușa Mărioara. Fata era bună de măritat dacă știa să facă treabă în gospodărie și la munca câmpului. Era regula că o fată este bună de măritat de la 20 de ani încolo. *„Nu te cununa preotul dacă nu erai mai coaptă. Barbatul era mai mult musafir acasă, femeile erau acelea care duceau greul în casă. El câștiga banii, iar dacă merea în crâșmă, trebuia să meargă femeia cu mâncare la el, ca să-i fie bine, să nu-l deranjeze cu nimic. Femeia era socotită ca rob. Făcea copii mai mulți, câți dădea Dumnezeu... șapte, zece, doisprezece. Credința era mai mare. Și poate de asta era și mai multă liniște decât acum”,* încheie, cu experiența ei de-o viață, povestitoarea, oftând după fiica ei care e plecată în Italia la muncă.

Obiceiuri de nuntă în lume. Influența factorilor sociali:căsătorii mixte. Tot de la tanti Maria aflăm și câte ceva despre oficierea nunților în Italia. de unde o fi știind atâtea? Viața i-a adus o suferință amară: i-a luat plăcerea de a-și vedea fata mireasă, întrucât s-a căsătorit cu un italian. Pentru italieni, căsătoriile oficiate duminică sunt considerate cele mai norocoase, de aceea, majoritatea cuplurilor aleg această zi pentru nuntă. Pentru a nu avea o căsnicie cu ghinion, mireasa nu trebuie să poarte nici un fel de bijuterie sau obiect din aur până în momentul schimbării verighetelor. Și-a dorit foarte tare să facă o nuntă tradițională fiicei dumnei, dar din păcate, aceasta nu mai păstrează autenticitatea locului. Poate de aceea, înainte să plecăm, ne-a privit cu ochii ușor înlăcrămați și ne-a rugat să păstrăm aceste obiceiuri locale, să le povestim și altora, să nu “murim încă străini de toți, de toate, de rădăcini, de credință și de acasă”.

Conchidem, susținând ideea conform căreia căsătoria reprezintă, pentru români, o instituție sacră, un legământ temeinic, cu rădăcini bine înfipite în istoria noastră. Deși îndelung „încercate” în anii din urmă, actul căsătoriei și noțiunea de familie rămân repere solide în societatea în care trăim.

Din lada de zestre Tocmeala și stărosteala în Bucovina

prof. înv. primar, Pitic Cristina Maria
Liceul Tehnologic „ Ion Nistor”, Vicovu de Sus

Ploua mocănește peste iarba verde din ograda bunicilor. Ochiuri de apă cu iarbă spălată se formaseră peste tot în ogradă.

O liniște mulțumitoare se așternuse peste copaci, peste papușoi atârnați în fața grajdului, ba chiar și peste cuibul de rândunele ce respira în același timp cu puful din el, parcă să nu rupă vraja. Chiar dacă mergeam des la bunica, acum aveam o misiune importantă! Aveam nevoie de o cămașă populară a bunicului, pentru o prezentare de la școală. Scârțâitul porții m-a rupt din gândul ce mă furase. Am întrebat-o pe bunica de ce nu repară poarta, iar ea mi-a răspuns, senină că astfel știe dacă vine cineva și își poate aranja tulpanul pe cap. Am zâmbit, imaginându-mi cum bunica își aranja broboada, în timp ce eu deschideam ușa. Mirosul de busuioc m-a izbit încă din gang. Pe scaun, lângă geam, la lumina unei candelă, am zărit silueta bunicii.

- Bată-te norocul, tare m-ai speriat! Zise ea scuipându-și în sân.

- Cum, bunico, nu m-ai auzit? Doar a scârțâit poarta.

- Așa o fi, dar eu eram cu gândurile mele....

I-am povestit bunicii de ce am venit la ea, mai ales pe ploaie... Ar fi vrut să stăm afară, să vedem cum mulțumește natura lui Dumnezeu, împodobind pământul... Ai nțelegă nu am prea mult timp, așa că, după o cană de must băută încet, ne-am apropiat de lada de zestre. Era lada ce mă fascina mereu, cu belciuge groase , unde bunica păstra vie o lume acoperită de ani și uneori uitată de timp. Cu mișcări fine, care nu

doreau să trezească parcă acea lume, bunica a scos cămașa bunicului de mire. Parcă era un obiect sacru, așa de încet o atingea.

- Să știi draga mea, de mult, căsătoria era sfântă, iar până la nuntă, erau multe căi de urmat.

- Ce căi, bunico? Am întrebat eu nedumerită.

- Apoi, era tocmeala, apoi stărosteala... Ce te uiți de parcă nu mă cunoști? Când îi venea timpul de însurătoare, mirele nostru tinereț și dornic să-și întemeieze o familie, își cauta aleasa. De obicei, mireasa era aleasă pe sprânceană: singură la părinți, dacă se poate, cu multă avere și pământ întins, roditor și animale în ocol de nu le mai știi numărul, dar și cu o ladă de zestre care stă să dea pe lături.

- O ladă așa de mare ca asta? am întrebat eu.

- Asta-i mică, râde bunica. Eu am fost frumoasă, n-am avut nevoie de multă zestre. Mai departe... Ajutat de familie și de părinți, mirele își trimite un staroste (colăcer) la fată. Cum se făcea, nu știe nimeni, dar părinții fetei erau mereu pregătiți să primească om străin în casă, pentru a stabili viitorul „mândrei flori” din ograda lor. Starostele apărea la poarta fetei în zi de joi, cu discursul pregătit de flăcăul care l-a trimis. Era primit cu respect și ascultat în ceea ce are de zis.

- Ce e starostele, bunico?

- Starostele e persoana trimisă oficial de un tânăr la părinții unei fete pentru a o cere în căsătorie. Așa....Dacă în casă erau mai multe fete, părinții erau curioși ce fată e stărostită, iar dacă e aleasă alta decât cea mai mare, ei nu erau de acord, deoarece spuneau că „stogu de la varf se-ncepe!” De obicei, starostele era de acord cu ceea ce spuneau părinții. El pleca și povestea mirelui „de-a fir în păr” ce s-a întâmplat, iar apoi cu toții se pregăteau de tocmeală.

- Și tocmeala ce este? Cine cu cine se tocmește?

- Tocmeala avea loc duminica între miri, părinți și câteva rude, staroste și puțini vecini. La tocmeală, părinții își laudau averile, pământurile, animalele, lada de zestre. Mirii ascultau ce decid părinții, ei având –de obicei- obligația să accepte totul. Părinții miresei nu ofereau de la început totul, ei prezentau lada de zestre afetei și mai apoi pământurile și animalele.

- Așa a fost și la mata, bunico?

- Da, nu-l știam prea bine pe moșul meu, dar o dat Dumnezeu și mi-a fost drag când l-am văzut. Și lui de mine, slavă Domnului!

- De lada de zestre ce poți să-mi spui?

- Lada de zestre era mândria fetei: cu perne, scorțuri, scorțare, coverturi, lăicere, saci, săcuiețe, țol piuat, ștergare, pânză și haine (de purtat și de duminică): catrință, cămași, cojoc, opinci, tulpene, pânzătură. Dacă părinții aveau noroc de o fată frumoasă și gospodină, darurile oferite nu erau fi așa de mari. Dacă însă mireasa era urâtă și grea de cap... atunci vai și amar de averea lor... Când toate erau stabilite, mirele și mireasa dadeau mâna, ca pentru a consolida cele hotărâte, iar martorul taia legământul trecând peste mâna lor o bondiță. După aceasta, urma nunta cu nănași, nuntași, druște și vătăjei. Cu respect, sinceritate și, până la urmă, dragoste, căsătoriile erau pe viață, cu copii mulți și nepoți frumoși!

Mâna care mângâiașe cămașa bunicului m-a trezit parcă dintr-un vis în care am trăit nunta bunicii. Am luat cămașa pentru prezentarea de la școală fiind convinsă că port cu mine o întreagă istorie scrisă doar cu fir de in și borangic, o istorie fină ce trebuie cât mai mult ferită de lumea asta care, încercând să o descopere, pare să-i facă, uneori, rău. Lada bunicii ascunde o comoară, plină de viață, spusă, nu scrisă. De la povestea bunicii până și cerul s-a luminat, iar soarele parcă-i zâmbea prin firele de păr alb. Părea că vrea să mă convingă că o lume fericită e o lume simplă, iar amintirile cele mai de preț sunt cele din ladă, și nu cele făcute în grabă pentru o pagină virtuală, de cele mai multe ori, trecătoare...

P.S. Multumesc pentru tot bunico, pentru lumea frumoasă ce mi-ai arătat-o că există. Sper că acolo sus, la tine, totul miroase a busuioc și-a mere coapte....

La șezătoare

prof. Pânzar Maria Loredana
Școala Gimnazială Frătăuții Vechi

Foaie verde de trifoi
Bine ați venit la noi.
Frunză verde doi brăduți
Bine îi la Frătăuți
Și iar verde de cicoare
Să facem o șezătoare!

Veselia să domnească,
Cântecul să nu lipsească.
Frunză verde de curechi,
Ca la Frătăuții Vechi
Om cânta și om lucra
Inima ne-om bucura.

Frunzăverde de pelin,
fetesunt , feciori nu vin!

Zis-a badea c-a veni,
Luna, dac-arăsări.
Iesafară, luna-isus,
Badea-o venitși s-o dus.

Vino bade, serile,
Să-mi auzimustrările
Cămămuștrămăicuța,
Bade, pentrudumneata .

Bunăseara!
Bunăseara, gazdă mare,
Ne primiți lașezătoare?
Săcântăm, săchiuim,
Cu toțișă ne-nveselim!

Dragu-mi-i unde-am venit,
Cu cine ne-am întâlnit,
Și-apoi dacă nu credeți,
Poftiți aici și vedeți.
Hu, iu, iu și hu, iu, iu,
Răsună satu` amu !

Cândvi bade-n șezătoare,
Nu sta la ușă-n chișioare.
Uită-te-n casă de-a rândul
Șite- așeazăunți-igândul
Și te-așează lângă mine
Că mi-i drag bade de tine,
Eu oi coase, tu-i cânta,
Inima ne-om bucura.

La taifas destul am stat
Și multe am învățat.
Nu e vremea să vedem
Dacă-i bine ce lucrăm?
Să știm: harnic cine este?
Cine frumos împletește?
Cine coase mai de soi
Dintre oameni buni ca noi?

M-o-nvățat mama să cos
Și pe față și pe dos.
Acu-i mic și ața-i groasă,
Cine poate să mai coasă?

Dragi mi-s șezătorile,
Ca să joc, să chiuiesc,
Bine să mă-nveselesc!

Cine e mai bun la gură,
Să ne zic-o străgătură!

Bine-i vara-n câmp cu floare,
Dar mai bine-n șezătoare,
Vara-ți dă flori și căldură,
Mândruțele, dulce gură.

Cine-a stârnit șezătorile,
Aibă ochi ca florile
Și fața ca zorile,
Glasul ca privighetorile.

Foaie verde trei căline,
Dacă vrei să-ți fie bine,
Joacă fată lângă mine!
Câte zile-n săptămână
Mă doare-un chișior ș-o mână
Da amu la șezătoare
Nimicuța nu ma doare.

Ziuă bună, și-am plecat
Noi aici v-am prezentat
Obiceiul vechi din sat
Ce străbunii l-au lăsat.
L-au lăsat cu jurământ,
Să iubim acest pământ.
Să iubim neamul și glia,
Țara noastră și câmpia !

ȘEZĂTOARE – PREGĂTIRI DE PAȘTI

Prof. înv. promar, Isopescu Iuliana
Șc. Gimn. "Ion Pintilie" Măneuți

Gazda: - Ce mai am eu de făcut? Am văruit, am șters geamurile, am spălat perdelele, am scos și am sorit tăti acareturile din casa mare, le-am scuturat și le-am clădit la loc, pregătite pe de Paști.

În căsuță, am dat cu var, că pisti iarnă s-o afumat pareți de atâta foc. Apoi, dacă-am văruit tăte au trebuit ghiliti și puse la loc.

Tăti le-am facut cu socoteală să le gatesc până la Florii, că în Saptamâna Mare sunt alte rânduieli.

Azi îi Joia Mare!

Am făcut cald în casuță, am pus apă la fiert și acum aștept să vină gospodini să închistrim ouăle.

- Bună ziua, Teodora! Am venit și noi mai greu că a trebuit să rânduim prin casăși să prihănim orătăniile.

- Eu am adus niște coji de ceapă roșie să iasă niște ouă ochioase, roșii ca sângele Domnului Iisus Hristos.

- Și din zeamă de sfeclă roșie se colorează ouăle în roșu.

- Eu am adus floare de tei, din ceai concentrat de tei se colorează ouăle în galben.

- Să știți că demult, demult ouăle de Paști se colorau numai cu roșu și galben, culori ale răsăritului și apusului de soare. Asta mi-a spus mie bunica.

- Eu am adus ceară curată de la albine lui Ilie a lui Bumbu, să închistrim niște ouă, cum numai noi știm.

- Eu am adus chișiti noi de la Oltea lui Gâza și Ileana lui Grigoraș. Ele sunt cele mai pricepute și bune gospodine din sat la închistritul ouălor. Pe multe dintre noi ne-a învățat.

- Eu am strâns niște trifoiș mătătălă că a răsărit la mine pe ogor, apoi îl legăm în colțun de mătășă sau de nălon și-ți vede și ouă frumoasă or ieși.

- Eu am strâns niște pintrijă că ies tare frumoasă când le slobozi în farbă.

- Eu am adus niște flori de papadie și motoșei de pe șanț.

- Dar câte ouă ați strâns să le închistriți?

- Eu le-am adunat de când a început postul, dar ultimile le-am oprit pentru cloșcă.

- Cred că ni trebuie 30 de bucăți.

- Stați că vă spun eu! 3-4 ouă care-s mai frumoase le punem pe blid, 1-2 le dau la biserică, 1 prisni roșu îl pun la lăvoară să ne spalăm dimineața, înainte de a mânca din coșul sfințit să fim tot anul: roșiori ca oul.

- D-apoi ni trebui multi ouă când ni ducem la miruit, să ciocnim cu tăți vecinii, cu tăti neamurile, să mai lasăm la cimitir.

- Eu știu, mi-o zis bunica mea, că toți care ciocnesc ouă unul cu altul se vor vedea pe lumea cealaltă.

- Alți spun că dacă din întâmplare ti ratașești într-o pădure, n-ai decât să-ți aduci aminte cu cine ai ciocnit primul ou de Paști și găsești drumul imediat.

- Da, ai pus sare și oțet în apă? Să nu rămână patate când le-om scoate și să saprindă

bine culoarea.

- Eu am adus o bucată de slanină și li ungem la urmă să stralujească, să fie ochioase.

- Dar voi știți di și sa înroșesc ouăle di Paști? Eu știu că sa înroșesc în amintirea acelor zile în care femeile mironosițe au adus de mâncare ouă la Sfânta Cruce și au fost înroșite de sângele Mântuitorului.

- Eu știu o legendă care povestește cum evreii, așezați la masa după înmormântarea lui Iisus se veseleau tare. Unul dintre ei a început să râdă spunând: Când va învia cocoșul din ciorbă și ouăle astea se vor roși, atunci va învia Iisus. Dar nici nu a apucat bine să-și termine vorba, mare spaimă a mesenilor, ouăle se înroșiră și cocoșul zbura din ciorbă și începu să cânte.

- Altă legendă spune ca ouăle de Paște se colorează pentru ca pietrele cu care evreii l-au lovit pe Iisus s-au transformat în ouă roșii.

- Noi ne-am pus pe vorbă, dar hai să ne apucăm de închistrit ouăle să terminăm repede să mergem la biserică că azi e Joia Mare, e denia celor 12 Evanghelii. Degeaba am prăgit di tăti, dacă nu prețuim și cinștim patimile Mântuitorului.

- Cozonacul l-ați facut? Eu di-aseară am pus covata cu făină pi cuptior să fie caldă.

Azi la ora șesă am plămădit, am framântat un ceas apoi am prăgit nucile, bleahurile. Când a crescut am făcut focul în cuptior, l-am împletit și l-am pus în bleahuri. La ora 10 eram gata, cozonacul era pe masă, ruminit, crescut, o minunație.

- Și eu am facut cozonac cu mac și rahat că le place mult nepoților mei care vin tocmai di la București să petrecem Paștele împreună.

- Dar pasca când o faceți?

- Eu o fac sâmbătă să fie proaspătă când o pun în blid să o duc la sfințit.

- Dar cu și modele închistriți voi ouăle?

- Eu știu a face Crucea păștii, ma învățat mamuca, vă fac eu pentru fiecare, câte sânteți să vă număr...

- Mie îmi iese bine pomul vieții, îl știu de la Oltea lu Nicuță a lu Gâza, tari pricepută Mai era în tinereți.

- Eu știu mai multe modele: soarele, brăduțul, grebla, prescura.

- Dar ceva haine noi v-ați prăgit di Paști? C-așa-i la Paști te înviești cu ceva.

- Eu mi-am țesut catrința nouă cu vârste late și am băgat și oțără de șir în trânsa.

- Eu mi-am cusut cameșă cu alțiță, n-are nimini modelul aista prin sat.

- Dar când ai cusut-o? Și model, că nu te-am vazut cosând?

- Ei, noaptea pe ascuns am cusut să nu mă vadă nimeni, îți vede-o de Paști la biserică.

- Eu am un tulpă de la bunica, vechi satinat și i-am pus niște stremțe di matasa, n-ar să aibă nimeni așa ceva.

- Eu i-am cusut lu Vasile al meu o cameșă cu șir, că s-o îngrășeat și i-o ramasmică ceadă anul trecut.

- Al meu a zis că-i frig di Paști, la început de aprilie, prier, și-o făcut un cojocel di cheli la Ica lu Țigănaș.

- Omul meu și-o dat comandă de cizme la Cotruță, la Frătăuți, avem de mărș la o nuntă la Galanești, și acolo-i mare întrecătură cu portul popular.

- Măinili ni mărș, dar hai să cântăm oleacă cântece care se cântă di Paști, că tare tare repede mai trece vremea și nu le mai auzim decât la anul, tot de Paști, cine va ajunge?

(Se cântă „Primăvară dulce”)

- Oamenii voștri au făcut ceva rânduială pe afară?

Intră băieții - Se scutură pe picioare

- Bună ziua, gospodinelor! Gata închistreală?

- Aproape, aproape. Amu grăiam di voi, și faceți pe-afară.

- Eu am făcut curat prin grajd di animale că se apropie și la ele Paștile. Am cărat gunoiul.

- Eu săptămâna trecută am curățat pomii, azi am stropit.

- Măi, Gheorghe ai scos cloșca de pe ouă la mâncare, că eu nu am avut timp?

- Eu l-am trimis pe Vasile la cimitir să facă mormintele răposaiilor, am luat și niște flori de la Fănica.

- Eu am curățat șanțul că musafirii și-or vini în oștiți di Paști să vadă cât de gospodari suntem, că spune o vorbă „*omul gospodar se cunoaște după casă și ogor*”

- Așa, că bine spui! Eu am fost în câmp și am pregătit ogorul, am grăpat, am discuit, îi gata nu-ma bun di pus barabulili și porumbul. Mai aștept să se facă mai cald până după Paști.

- Eu am rămas mai în urmă abia am scos gunoiul.

- La mini o fatat aproape tăti oili, am niște nelușăi frumoși, dar doi dintre ei, mai mărișori am să-i tai pe di Paști, că trebuie să mâncăm miel nu cocoș.

- Ai mare dreptate că nu au nici un rost tăta truda di pi pământ dacă sufletul eîncărcat de ură și răutate. Ascultați: „*De te-ai certat*” – poezie

- Am să vă spun eu o poezie în care se spune tot ce a pătimit Domnul Iisus Hristos în Săptămâna Mare : „*Pe cruce*”

- Să repetăm și cântecul „*Din mormântul întunecat*”.

- Mai știu și eu o poezie tot despre chinurile Domnului Nostru Iisus Hristos: „*Hristos a Înviat!*”

- Da, voi, copii, și fașeți?

- Am închistrit și noi ouă!

- Frumoase poezii am auzit dar hai să cântăm și „*Hristos a Înviat*” să-l știmbine că de la Paști până la Înălțare îl vom cânta la biserică în fiecare duminică și sărbătoare.

- Auziți! Bat clopotele! Să ne grăbim, să mergem la denie că astăzi e slujba celor 12

Evangelii, că degeaba ne trudim și prigatim di tăti dacă nu suntem alături de Domnul Nostru Iisus Hristos pe Drumul Crucii.

- Lăsăm ouăle să se usuce bine și le-om împărți când ne-om întoarce.

TRADIȚII DE PAȘTE

elev, Popescu Răzvan, clasa a III-a
Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus
Înv. Onica Magdalena

Uite, Paștele a venit
Și ouă am închistrit
Am făcut și un cozonac
Mare, frumos, plin cu mac

La Biserică am plecat,
Unde slujba am ascultat

Cu toți ouă am ciocnit
Și tare ne-am veselit!

Noaptea, clopotele bat,
Lumânări în mană am luat
Și de-ndată foc le-am dat
Căci: „Hristos a Înviat!”

TRADIȚIE PASCALĂ

prof. învă. primar Apalaghiei Geta - Veronica
Șc. Gim. "I. G. Sbiera" Horodnic de Jos

Paștele este cea mai importantă sărbătoare anuală creștină. Ea comemorează evenimentul fundamental al creștinismului, Învierea lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, în a treia zi după răstignirea Sa din Vinerea Mare. Data de început a Paștelui marchează începutul anului ecleziastic. Această sărbătoare durează trei zile și începe, conform deciziei Conciliului de la Niceea din anul 325, în duminica de după prima Lună plină după echinocțiul de primăvară. Farmecul deosebit al Sărbătorii Paștelui este dat atât de semnificația spirituală („...învierea Mea va fi totodată o înviere pentru toți cei care Măurmează.” – Marea Evanghelie a lui Ioan de Jakob Lorber) cât și de tradiții (oul pictat, masa cu mâncăruri tradiționale, slujba de sâmbătă seara cu primirea luminii). Paștele este un moment de pace sufletească, de interiorizare, de împăcare, de bucurie.

Așteptând cu bucurie această sărbătoare, elevii au realizat creații plastice și creații literare sub îndrumarea mea.

PAȘTELE

elev, ȚOFEI MATEI ȘTEFĂNUȚ

Vine aprilie, vine iar,
Vine cu Paștele-n dar.
Ouă multe colorate,
Și plăcinte cu de toate.

Ouă roșii cozonaci,
Pentru omenii cei dragi!
Ei merg cu toții la sfințit,

Ca un semn de, Bun Venit!

Dimineața va sosi,
Noi cu toți ne vom
trezi,
Iepurașul va sosi
Și ouăle roșii le vom
ciocni.

SĂRBĂTOAREA PAȘTELUI

eleva, PUTZOLU JIULIA NICOLE

Paștele e sărbătoare,
Ouă roșii și ușoare,
Cu prieteni ne unim
Ouăle să le ciocnim.

Coșulețul l-am sfințit,
Și e tare îngrijit!

- Hai să mergem toți acasă!
Să ne așezăm la masă.

Masa-i plină de bucate,
Cu de toate-n belșugate,
Pregătite de bunici
Pentru toți copiii mici.

SĂRBĂTOAREA DE PAȘTI

eleva, PUTZOLU JIULIA NICOLE

A venit un iepuraș,
Tare mic și drăgălaș,
Mi-a adus un oușor
Înăuntru c-un pușor.

Vine Paștele frumos,
Sărbătoare lui Hristos.

Când Iisus a Înviat,
Pe creștini i-a bucurat.

A vărsat un sânge pur,
Și-a fost biciuit dur.
Pentru noi sânge-a vărsat,
De păcate ne-a iertat.

TRADIȚII DE PAȘTI

eleva, Joltea Andreia
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava

Ușor, ușor tradiția de altădată,
Începe să fie din nou îmbrăcată,
Ușor, ușor tot mai mulți încep să fie,
Îmbrăcați în ȋtari și cămașă sau catrință și ie.

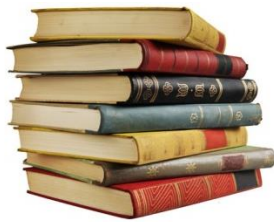
De la Nistru pân' la Tisa și înapoi,
Tradiția se face din nou simțită între noi,
Între Carpați, și după crestele lor,
Românii completează cel mai frumos decor.

Un joc de sărbă sau pas de horă,
Românul adevărat nu ignoră,
Și nu există la dânsul fericire mai mare,
Când copiii lui au pe masă mâncare.

De la post și credință nu se abate,
Între încercări și ispite răzbate,
Cu rugăciune viața își păzește,
Și iubește în post dezlegările la pește.

De Paști, toți creștinii se adună,
La slujba Învierii,
Ca lumină în casa lor să pună,
După un post al durerii.

Apoi se întâlnesc să ciocnească ouă roșii,
Așa cum făceau în trecut strămoșii.
Și merg la slujbă următoarea zi în ie
După aceea stau liniștiți în familie.

Fructul prețios

eleva, Larisa Pomohaci, clasa a VIII-a
Șc. Gimn. N2. Horodnic de Sus

- Care-I fructul prețios?
Îl întreabă bunica pe nepot.
-Unul care-i mai gustos!
-Nu, ăla-i bun pentru compot!
-Măi, măi dragul meu nepot!
-Cartea-I fructul prețios?
-De-ai fi tu mai pretențios!

-Te-ai pune pe căutat,
-Fructul cel mai prețios!
-Dar să știi ,că nu-l găsești,
-Cu gândul la București
-Și de-ai vrea să ai și parte,
-Pune mâna chiar pe carte!

MARGINEA - PLAI DE CULTURĂ BUCOVINEANĂ

prof. înv. primar, Tășală Rodica
Școala Gimnazială Nr. 2 Marginea

Marginea este o localitate din județul Suceava care este constituită din satul cu același nume, fără alte localități componente, este una din cele mai importante comune din județ. Din punct de vedere istoric, prima mențiune documentară în care apare satul Marginea este cea din lucrarea Radu Tudoran, "Strămoșii", 14 iulie 1466, "Ștefan pleacă la Solca unde ține scaun de judecată. Răzeșii din Marginea îl părăsesc pe șoltuzul lor..."

Comuna Marginea se învecinează cu: comuna Horodnic la nord, comuna Sucevița la vest, satul Clit la sud și comuna Volovăț la est.

Denumirea localității derivă de la poziția geografică fiind destul de sugestivă. Comuna este situată la contactul Podișului Sucevei cu Obcina Mare, teritoriul comunei ocupă în proporții relativ egale cele două forme de relief: podiș- munte. Platforma se află la o cotă aproximativă de 500 de m a Dealului "Fătului" oferă o priveliște aparte, dar și pâraul Sucevița care străbate localitatea. DN 17 A și DJ 209 asigură traficul spre orașele Suceava, Câmpulung Moldovenesc și Vatra Dornei, dar și legătura cu orașele Solca și Gura Humorului. Deloc de neglijat este și accesul turiștilor spre Sucevița, Arbore, Moldovița, Putna, Voroneț prin localitatea Marginea, adevărate comori ale culturii medievale românești, incluse în patrimoniul UNESCO.

Localitatea Marginea și-a câștigat faima prin tradiția valoroasă în meșteșugul olăritului. Acest meșteșug se păstrează în formă relativ autentică încă din epoca bronzului (sec. V-VI). Ceramica neagră face parte din cultura Horodiștea- Florești, perioada cea mai dezvoltată a ceramicii negre geto-dacice. Unicitatea vaselor de ceramică din Marginea este oferită de culoarea neagră rezultată în urma arderii în cuptoare speciale prin tehnica înăbușirii (reducătoare). Această tehnică permite vaselor să fie arse în cuptoare ermetic închise timp de aproximativ 9 ore în care fumul se impregnează în lut rămânând culoarea neagră. Olarii învârt roata și azi obținând diverse tipuri de vase, oale, ulcele, străchini decorative sau de uz casnic.

Există câteva familii de olari care mai produc renumita ceramică neagră, de diferite forme și cu decoruri variate, tradiționale și cu motive moderne, cu diferite utilizări casnice sau ornamentale, însă tradiție este pe cale să dispară. Vizitatorii din țară și străinătate pot urmări în atelierul de ceramică întregul proces tehnologic: pregătirea lutului, modelarea lui pe roata olarului, decorarea prin lustruire și procesul final de ardere. Expoziția permanentă cu vânzare pune la dispoziție produsele de ceramică neagră de Marginea unice în țară, dar și în Europa!

Cultura populară se regăsește atât în arhitectura populară a caselor, a graiului cât și în portul bucovinean de o rară frumusețe, folclorul, datinile și obiceiurile de Crăciun, Paște și alte sărbători creștine.

ASPECTE RELEVANTE DÎN CADRUL PROIECTULUI „TRADIȚII ȘI OBICEIURI ÎN BUCOVINA”

prof. înv. primar, Grosu Mariana
Șc. Gimn. ”Iulian Vesper” Horodnic de Sus

Formular: Compendiul proiectelor naționale/ internaționale/ interjudețene/ regionale/ județene inițiate de unități școlare din județul Suceava sub coordonarea I.Ș.J. Suceava din CAEN/CAER/CAEJ/2016.

I. Date despre aplicant:

Titlul proiectului (conform CAEN/CAER/CAEJ/2016)		„TRADIȚII ȘI OBICEIURI”
Poziția din CAEN/CAER/CAEJ		CAER
Categoria		▪ Domeniul cultural artistic – folclor, tradiții, obiceiuri
Nivel de desfășurare		regional
Instituția aplicantă	Denumire	Școala Gimnazială „Iulian Vesper” Horodnic de Sus
	Localitate	Horodnic de Sus
	Telefon	0230415109
	E-mail	horodnicsus1@yahoo.com

Persoana de contact-coordonatorul	Numele și prenumele coordonatorului / persoanei de contact:
	Grosu Mariana și Avadanei Emilia Cristina
	e-mail: grosu.mariana@yahoo.com
	e-mail: emilia.lutia@yahoo.com
	Telefon: 0745488907 și 0740093676
Directorul unității aplicante	Numele și prenumele: Scripcariu Gheorghe Ciprian

Pagina web, blog, face-book a proiectului/festivalului/concursului de unde se pot culege mai multe informații despre acesta:

www.didactic.ro

II. Date despre proiect:

1. Rezumatul proiectului/concursului/festivalului

La proiect vor participa 300 de elevi și 60 cadre didactice, autorități locale, bibliotecarul comunei, lideri religioși, scriitorul Emil Ianuș, beneficiarii direcți fiind elevii de la școlile implicate în proiect (Șc. Gimn. ”Iulian Vesper” Horodnic de Sus; Șc. Gimn. ”Ion Pintilie” Măneuți și Șc. Nr. 17 Roșă Stâncă, Cernăuți, Ucraina, Șc. Gimn. „B.P. Hasdeu” Iași, Șc. Gimn. „I.G. Sbiera” Horodnic de Jos, G.P.P. „I. Creangă” Iași).

Activitățile propuse sunt: „Dar pentru semeni...” în luna octombrie

-prezentarea activităților proiectului la Centrul social de zi, „Casa părintească” Horodnic de Sus

-activitate de voluntariat în gospodăria Parohiei „Sf. Dumitru” Horodnic de Sus

-pregătirea copiilor în vederea participării la concursurile revistei „Biserica din sufletul copilului”

2. „Hramul de Sf. Dumitru la horodniceni” - în luna noiembrie

-întâlnire cu un preotul paroh, primarul ce vor vorbi despre importanța postului, obiceiuri culinare, alimente sănătoase;

-prezentare unor tradiții și obiceiuri specifice zonei Horodnic;

-pregătirea unor preparate împreună cu părinții și valorificarea acestora

3. „E vremea colindelor...” în luna decembrie

Întâlnire la Căminul Cultural Horodnic de Sus

-pregătirea unui program de colinde tradiționale

-prezentarea programului în fața părinților, cadrelor didactice, autorităților locale, parohii

-invitați elevii școlilor partenere ale proiectului;

-activitate de voluntariat împreună cu preotul paroh: achiziționarea de bunuri și oferirea acestora celor aflați în dificultate

4. „Obiceiuri de iarnă în Bucovina” concurs luna ianuarie

-organizarea Concursului regional de creație plastică și literară „Obiceiuri din Bucovina”

-etapa locală: realizarea unor desene și lucrări literare pe această temă

-alegerea celor 5 lucrări ce vor fi expuse și vor participa la concurs

-etapa națională: participarea fiecărui cadru didactic interesat cu maxim 5 lucrări;

-evaluarea lucrărilor, premierea celor mai bune, organizarea unei expoziții cu lucrările premiate la Centrul social de zi „Casa părintească” Horodnic de Sus

5. „Portul popular bucovinean”

Întâlnire la Șc. Gimn. Horodnic de Jos- luna februarie

-amenajarea vitrinei cu costume tradiționale specifice Horodnicului

-parada costumelor populare

-premierea celui mai vechi costum popular autentic prezentat

-ședință foto și întocmirea unui album

6. „Cântec, joc și voie bună” luna martie

-program artistic: cântece și dansuri populare din zonă

-prezentarea semnificație isărbătorilor de primăvară

-întâlnire cu scriitorul IANUȘ EMIL

-organizarea unei expoziții cu vânzare a produselor elevilor (felicitări, măștișoare etc.)

7. „Oul- centrul universului românesc”- reînvierea unor meșteșuguri de mult uitate

Activitate la Biblioteca Comunală- luna aprilie

-activitate de încondeiat ouă, participarea unor meșteri populari din zonă

-expoziție cu vânzare

8. „Pe urmele marelui Domnitor”

„Ștefan, Ștefan, domn cel mare”

-vizitarea Muzeului Județean de Istorie Suceava

-vizită la Muzeul Satului Suceava

-vizitarea Cetății de Scaun a Sucevei

9. „Moștenitorii”

-deplasare la Cenăuți luna iunie

-jurizarea și premierea celor mai bune lucrări ale Concursului

-program artistic : cântece și dansuri populare bucovinene

-vizitarea școlilor din Cernăuți și a Universității Cernăuți

Se estimează ca proiectul să fie util și oportun iar ca rezultate se urmărește:

- Implicarea directă și responsabilă a copiilor, a cadrelor didactice
- Deprinderea de a lucra în echipă

- Cooperarea cadru didactic - copil privind realizarea acțiunilor propuse
 - Realizarea unui CD, a unui album cu momente deosebite din cadrul proiectului
- Popularizarea tradițiilor și obiceiurilor specifice zonei.

2. Etapa finală: perioada/data desfășurării, loc de desfășurare, nr. participanți, nr. beneficiari:
Anul școlar 2017-2018, Șc. Gimn. „I. Vesper” Horodnic de Sus; 120

3. Parteneri: (denumire și rol)

COORDONATOR: prof. învă. primar GROSU MARIANA 0745488907 grosu.mariana@yahoo.com

Prof. învă. primar AVADANEI EMILIA CRISTINA 0740093676 emilia.lutia@yahoo.com

ECHIPA DE IMPLEMENTARE A PROIECTULUI:

Prof. LUDMILA PUȘCAROV, Școala Nr.17 Roșă, Cernăuți, Ucraina

Prof. învă. primar ANDREI LILIANA, Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus 0753093972

Prof. învă. primar VLADEAN ANA, Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus 0751122728

Prof. învă. primar LUȚA DOINA, Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus 0730625132

Prof. învă. primar SFICHI VIORICA, Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus 0757924105

Prof. învă. primar ISOPESCU IULIA, Șc. Gimn. „Ion Pintilie”, Măneuți

Înv. DRAHTA VIRGINIA, Șc. Gimn. „Ion Pintilie”, Măneuți 0744200872

Bibliotecar IANUȘ MARIANA, Biblioteca Comunală-Horodnic de Sus 0731096884

Preot paroh PITIC ALEXANDRU, Parohia Ortodoxă „Sf. Dumitru”-Horodnic de Sus 0746061291

Preot CIOBANU IONUȚ, Centrul Social de zi „Casa părintească”, Horodnic de Sus 0747535040

D-nul IANUȘ EMIL, scriitor, umorist, Horodnic de Sus 0753023437

Colaboratori:

Prof. SCRIPCARIU GHEORGHE CIPRIAN- director Șc. Gimnazială „Iulian Vesper” Horodnic de Sus 0745934296

Prof. FĂURESCU NICOLAE- director Șc. Gimnazială „Ion Pintilie” Măneuți

Prof. LUDMILA PUȘCAROV –director Șc. Nr.10 Roșă, Cernăuți, Ucraina

Prof., HOVORNEANU LILIA – președinte ACDERU00380661196808

Prof. DAVID ELENA MANUELA – director CCD Suceava

Prof. MARIUS C-TIN GOLEA- director Șc. Gimn. „Academician H. Mihăescu” Udești

Prof. MĂNUCĂ RODICA –director GPP „I. Creangă” Iași 0740052089

Prof. POSTOLACHE MAGDALENA- director Șc. Gimn. „B.P. Hasdeu” Iași

4. Bugetul proiectului: (max. 200 caractere) 5000 lei din fonduri proprii (protocol, diplome, deplasări, etc.)

III. Date despre rezultatele proiectului:

5. Enumerați cele mai importante rezultate/beneficii ale proiectului/concursului/festivalului?

- Elevii vor cunoaște mai bine specificul portului popular românesc din zona Bucovinei și regiunea Cernăuți.
- Cadrele didactice, părinții, elevii, comunitatea locală vor cunoaște mai bine tradițiile și obiceiurile românești.
- Consolidarea relațiilor dintre comunitatea română din țară și de peste graniță (Regiunea Cernăuți)
- Promovarea limbii și culturii române
- Popularizarea tuturor experiențelor și rezultatelor pozitive
- Creșterea prestigiului școlilor românești din țară și de peste hotare.

6. Ce activități ați efectuat pentru ca proiectul dvs. să fie cunoscut? Enumerați activitățile și modalități de diseminare. (max. 5)

- Lansarea proiectului
- Popularizarea prin televiziune și presa scrisă locală
- Prezentarea acestuia în cadrul cercului pedagogic al învățătorilor
- www.didactic.ro
- Prezentarea celor mai reușite aspecte în cadrul Simpozionului Județean „Tradiții și obiceiuri în context european”

7. Scrieți câteva rânduri prin care să convingeți că proiectul/concursul/festivalul dvs. este unic și că merită dat ca exemplu de bună practică.

Proiectul implică cadrele didactice de o parte și de alta a graniței. Constituie un schimb de experiență și determină stabilirea unor legături între elevii care vorbesc aceeași limbă dar sunt din țări diferite.

Proiectul constituie un bun prilej de cunoaștere și popularizare a culturii și literaturii române în Bucovina istorică, stabilirea unor legături strânse de adâncă simțire și trăire românească.

8. Produse finale ale proiectului/concursului/festivalului. (Fotografii relevante din etapa finală, alte aspecte relevante despre concurs/festival/proiect. Adăugați informațiile/imaginile despre: echipa proiectului, pliantul, afișul, diplomele, cupa, filmul, revista proiectului/concursului/festivalului etc.).

FOTOGRAFII:

LA SFINȚIT

eleva, Prelipcean Oana Mădălina, clasa II-a
Șc. Gimnazială „Iulian Vesper” Horodnic de Sus
coord. prof. Grosu Mariana

Primăvară, primăvară,
Ai ajuns la noi în țară!
Bucurie ai adus;
Paștele și pe Iisus!

Biserica e- n sărbătoare.
Toți, gătiți, împreună cu moșii,
Mergem la răsărit de soare
Cu coșul plin de pască și de ouă roșii!

COȘULEȚUL MEU

Eleva Catrințașu Melissa Gabriella, clasa a II-a
Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus
Coord. prof. Grosu Mariana

Ouă roșii am pictat.
Pe cele verzi le-am desenat!
Galbenele le-am stropit.
Vai, sunt tare fericit!

Coșulețul am îmbrăcat
Cu ștergar cusut de bunica.
Ouăle și pasca am aranjat.
Voi merge la Sfințit cu mămica!
Să spun oricui, „Hristos a înviat!”
E lucrul cel mai minunat!

CULTIVAREA DRAGOSTEI FAȚĂ DE NEAM. TRADIȚII ȘI OBICEIURI

Înv. Luția Georgeta Doina
Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus

Zona etnografică Suceava se înfățișează ca un areal unitar de manifestări tradiționale, multe dintre ele caracteristice tuturor regiunilor locuite de români. Satul nostru, Horodnic de Sus, este o comună din inima Bucovinei, cu oameni gospodari unde tradițiile și obiceiurile sunt ținute încă din cele mai vechi timpuri, fie moștenite din strămoși, fie transmise prin viu grai.

Aceste tradiții și obiceiuri sunt legate de marile sărbători din calendarul creștin-ortodox (Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza, Paștele, Hramul Bisericii Sfântul Dumitru).

În cadrul activităților extrașcolare, a celor de pregătire a elevilor pentru simpozionul „Spirit și tradiție românească în context european”, a orelor de arte vizuale și abilități practice, de muzică și mișcare precum și a celorlalte ore am urmărit realizarea următoarelor obiective:

- să cunoască specificul portului popular românesc din zona Bucovinei și nu numai;
- să cunoască tradiții și obiceiuri românești;
- să participe la evenimentele culturale și religioase;
- să cunoască care este zestrea înaintașilor și modul în care trebuie păstrată și transmisă;
- să exprime prin desen, muzică, dans și teatru sentimentul de apartenență la cultura românească.

În continuare voi da exemple de activități pe care le-am desfășurat cu elevii clasei a IV a pentru a realiza obiectivele propuse (momente din activități fiind postate și pe facebookul școlii):

- „E vremea colindelor” – program de colinde tradiționale
- „Obiceiuri de iarnă în Bucovina” – concurs
- „Sărbătorim centenerul” – program artistic
- „Oul – centrul universului românesc” – activitate de încondeiat ouă.

UNITATE ÎN DIVERSITATE

prof. înv. preșc., Joltea Lenuța;
G.P.N. Nr.2 Marginea

Toți copiii sunt minunați. Pe data de 1 iunie sărbătorim „Ziua copilului”. Cum putem sărbători această zi?

Sugestii pentru educatoare:

- Vorbim copiilor despre semnificația zilei de 1 iunie și despre drepturile lor;
- Explicăm expresia „Ziua internațională a copilului”;
- Desfășurăm activități cu temele: „Desenează portretul unui prieten”; „Confecționează o jucărie pentru un prieten drag”; „Dăruiește un cadou unui copil”;
- Realizăm convorbiri cu tema „Cum ți-ai dori să fie prietenul tău?”; „Cu cine ai vrea să fi prieten?”;
- Lectură după imagini: „Copii de pretutindeni”
- Audiție muzicală: „O lume minunată” de M. Constatinescu, alte cântece pentru „Ziua copilului”;
- Jocuri cu text și cânt: „Dacă vesel se trăiește”, „Zi de sărbătoare”;
- Jocuri de rol: „De-a carnavalul”, „De-a sărbătoarea”, „Merg în excursie cu prietenii mei”;
- Lucrări practice: felicitări pentru 1 iunie, cărțile, albume foto, postere;
- Jocuri vesele în aer liber, drumeții, excursii, spectacole; concursuri artistice, sportive, desene pe asfalt, concurs de confecționat și înălțat zmee; jocuri cu baloane colorate;
- Expoziție cu lucrările copiilor;
- Activitate gospodărească: „Pregătim tort/prăjituri pentru ziua copiilor”;
- Confecționarea unor jucării, organizarea unor colecte de hăinuțe și dulciuri pentru copii defavorizați.
- Prezentarea portului popular specific fiecărei țări, prezentarea specificului cultural și accentuarea faptului că fiecare e unic și valoros prin calitățile și trăsăturile pozitive pe care le posedă;
- Confecționarea unui album cu fotografii și lucrări ale copiilor care vor evidenția faptul că valorile identității europene sunt calități care ne unesc pentru a da copiilor de pretutindeni o **lume mai bună, înconjurată de pace, armonie și unitate în diversitate.**

PĂDUREA

eleva, ȘCHEUL ALISA REBECA, clasa a IV-a
ȘC. GIMN. NR.3 Horodnic de Sus
coord. prof. Andrei Liliana Viorica

Pădurea cea superbă
Ne-ncântă tot mereu,
Cu-a ei frumoasă umbră
Să o privesc nîcîcînd nu-i greu.

Terra e foarte norocoasă
Să aibă așa minune,
Pădurea e mult prea frumoasă
Pentru această lume!

Mireasma ei curată
Este foarte minunată
Toată speranța-mi pun în ea
Cu toată ființa mea.

Nimic n-o poate-nlocui
Ea este viața noastră.
În lume-i unică, să știi,
Pădurea cea frumoasă!

Cît timp pădurea-i lângă noi
Suntem bogați și vii.
Ea este viața lumii noi
Este salvarea noastră!

V-am spus, e bogăția mea!
E tot ce am mai scump
Vă dau un sfat ca să-l urmați:
„Pădurea să-o salvați!”

PREOCUPĂRI ALE ÎNVĂȚĂMÎNTULUI SUCEVEAN ÎN AN CENTENAR

PROF.ÎNV.PRIMAR IRINI ADRIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ FRĂȚĂUȚII-VECHI

La 1 decembrie 2018 s-au împlinit 100 de ani de la „Marea Unire”, un moment astral și unic în istoria națiunii române, cu implicații majore în devenirea românească a ultimului secol. Marea Unire din 1918 a fost și va rămîne pagina cea mai sublimă a istoriei românești.

Unirea de la 1918 nu trebuie privită ca un dar coborât asupra neamului românesc ci ca o urmare firească a unei pregătiri istorice de sute de ani, în cursul căreia acest popor de eroi a izbutit să-și apere cu uimitoare stăruință: „sărăcia și nevoile și neamul” cum spunea Mihai Eminescu în Scrisoarea III.

Încă din clasa pregătitoare noi, învățătorii, încercăm să le insuflăm copiilor respectul față de înaintași, față de patria în care trăim. Patria va fi înțeleasă ca mediul geografic, social și cultural în care au trăit și au muncit generații, în care fiecare om trăiește și își desfășoară activitatea.

Cu toate că trăim într-o epocă computerizată, elevii noștri, de timpuriu sunt atrași de povestiri despre Decebal sau Traian, despre Ștefan cel Mare ori Mihai Viteazul. De cîte ori nu ne-am văzut elevii stînd nemișcați ascultînd povestiri din trecutul neamului sau de cîte ori nu am asistat la avalanșa de întrebări legate de trecutul țării noastre.

La orele de română întîlnim texte care au un conținut istoric. Specificul acestor texte este determinat atît de conținut cît și de limbajul aparte. Textele cu conținut istoric înfățișează date, fapte, fenomene sociale ce nu pot fi prezentate pe calea intuiției directe.

Povestirea caldă, nuanțată, expresivă, cu o intonație adecvată, cu pauzele și accentele necesare, cu gesturile cele mai potrivite emoționează puternic și menține atenția elevilor pe tot parcursul ei.

Legenda lui Ștefan cel Mare și Vrâncioaia poate fi prezentată încă din clasa pregătitoare și este foarte îndrăgită de copii, Ștefan cel Mare fiind un model demn de urmat, iubit de popor. Prin aceste texte le insuflăm de mici dragostea față de țară, de popor, de eroi, de momente de importanță națională.

Valorificarea conținutului educativ al textelor propuse pentru a fi studiate nu se poate opri la acest nivel afectiv, ci va trebui realizată trecerea de la afectiv la rațional, adică o conștientizare treptată de către elevi a acțiunilor personajelor respective.

Educația prin activitățile extracurriculare urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizat, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii.

În cadrul acestor activități elevii se deprind să folosească surse diverse, să întocmească colecții, să sistematizeze date, să facă colaje deci până la urmă îi învață să învețe, învață să se autodisciplineze.

Prin aceste activități fiecare cadru didactic are posibilități să-și cunoască elevii, să-i dirijeze să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor pregătirea copilului pentru viață.

Exemple de activități extrașcolare:

- **Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale** - organizate selectiv constituie un mijloc de a intui și prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru..
- **Excursiile** contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, la educarea dragostei, respectului pentru frumos din natură, artă și cultură. Prin excursii, copiii pot cunoaște realizările oamenilor, locurile unde s-au născut, au trăit și au creat opere de artă.
- **Serbările și festivitățile** marchează evenimente importante din viața școlarului iar din punct de vedere educativ importanța acestor activități constă în dezvoltarea artistică a copiilor.
- **Concursurile** pe diferite teme sunt momente deosebite pentru cei mici oferindu-le posibilitatea să demonstreze practic ce au învățat la școală, acasă, să deseneze diferite aspecte.

În concluzie activitățile extrașcolare au un caracter interdisciplinar care oferă cele mai eficiente modalități de formare a caracterului copiilor încă din clasele primare deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora.

Material bibliografic:

1. Cernea, Maria, Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în Învățământul primar nr 1- 2000, Editura Discipol, București
2. Crăciunescu, Nedelea, Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar, în Învățământul primar nr. 2, 3, -2000, Editura Discipol, București.
3. www.didactic.ro

Program de educație și consiliere a părinților - „Creștem împreună”

prof. înv. preșc. Ciobaniuc Adina,
Șc. Gimn. „Iulian Vesper” (u.a. Nr.3) Horodnic de Sus

1. Titlul proiectului

„Creștem împreună”

2. Definirea problemelor

- comunicarea deficitară dintre părinți și copii

3. Descrierea problemelor

Numeroasele probleme de comportament observate la copiii preșcolari își au sursa, printre altele, într-o relație defectuoasă părinți-copii. Copiii preșcolari dezvoltă relații, în general, pe două direcții : familia și grădinița. Mediul familial și relațiile din acest mediu sunt astfel foarte importante pentru dezvoltarea copilului. Construirea unor relații armonioase în acest mediu devine astfel o condiție pentru un comportament adecvat al copilului.

4. Identificarea posibilor factori de formare și dezvoltare a problemei

Abordând problemele comportamentale din această perspectivă, a relațiilor din familie, am considerat necesar identificarea surselor care influențează în mod negativ aceste relații și factorii care mențin și dezvoltă aceste probleme. Uneori, deși părinții sunt receptivi și atenți la nevoile copiilor, totuși apar aceste comportamente nepotrivite. Stresul, viața agitată, oboseala, lipsa de răbdare a părinților în ceea ce-i privește pe copiii preșcolari determină și, mai apoi, duc la menținerea acestor comportamente atât în familie cât și la grădiniță.

5. Identificarea factorilor de menținere și de activarea a problemei

În ceea ce privește factorii de activare, se poate remarca lipsa consecvență a părinților în ceea ce privește propriile lor comportamente și a comportamentelor așteptate din partea copiilor precum și lipsa de răbdare în raport cu viteza de reacție a copilului la indicațiile părinților, lipsa rutinelor și atitudinile părinților în raport cu copilul. Aceștia sunt în același timp și factori de menținere a problemelor.

6. Planul de intervenție

- a) Obiectivul de lungă durată: dezvoltarea abilităților de comunicare eficientă dintre părinți și copii;
- b) Obiective specifice:
 - dezvoltarea abilităților de interrelaționare;
 - dezvoltarea unei atitudini pozitive în legătură cu copilul;
 - dezvoltarea de strategii pentru prevenirea comportamentelor nepotrivite ale copilului;
 - dezvoltarea de strategii pentru încurajarea comportamentelor adecvate ale copilului;
- c) Strategii de intervenție : programul se va desfășura pe parcursul a cinci ședințe care vor viza atingerea obiectivelor specifice;

7. Evaluarea intervenției

Evaluarea se realizează prin completarea unei fișe de observare de către consilier pe parcurs, completarea unui chestionar de autoevaluare și evaluarea de către părinți la finalul cursului, precum și prin feedback-ul părinților la finalul fiecărei ședințe.

Structura programului

§	Scop	Obiective	Resurse		Teme	Evaluare
			Materiale	Timp		
1	dezvoltarea abilităților de interrelaționare	exersarea capacității de autoprezentare; facilitarea comunicării dintre	fișa „Blazonul personal- eu și copilul”, flipchart, foi	60 min	Să facem cunoștință !	Evaluarea se realizează printr-un cuvânt semnificativ

		părinți; - dezvoltarea de interacțiuni pozitive cu ceilalți părinți ;	albe, culori, panou afișaj			despre activitatea desfășurată care să evidențieze câștigurile personale în urma acesteia
2	dezvoltarea unei atitudini pozitive în legătură cu copilul	- identificarea diferențelor dintre comportament și etichetare; - dezvoltarea abilității de reformulare pozitivă;	flipchart, foi albe, instrumente de scris	60 min	Cine este copilul meu?	Evaluarea se realizează prin completarea unei propoziții și prin feedback oral din partea părinților și realizarea unei teme.
3	dezvoltarea de strategii pentru prevenirea comportamentelor nepotrivite ale copilului	-identificarea de metode de prevenire a comportamentelor nepotrivite; -identificarea unor criterii de stabilire a regulilor; -exersarea capacității de a stabili reguli;	flipchart, foi albe, instrumente de scris	60 min	Stabilirea regulilor	Feedback oral din partea părinților și realizarea unei teme.
4	dezvoltarea de strategii pentru prevenirea comportamentelor nepotrivite ale copilului	-identificarea unor metode eficiente de stabilire a instrucțiunilor oferite copilului; -exersarea capacității de a stabili instrucțiuni adecvate; - exersarea capacității de reformulare pozitivă;	flipchart, foi albe, instrumente de scris	60 min	Formulare a instrucțiunilor	Evaluarea se realizează printr-un cuvânt sintetizator și realizarea unei teme.
5	dezvoltarea de strategii pentru încurajarea comportamentelor adecvate ale copilului;	-identificarea comportamentelor ce pot fi laudate; - găsirea de argumente în favoarea folosirii laudei ca metodă încurajare a comportamentelor adecvate; -identificarea unor reguli pentru a realiza lauda eficientă;	flipchart, foi albe, instrumente de scris	60 min	Laudele – mituri și realități	Evaluarea se va realiza prin scriere liberă și prin completarea unui chestionar

Bibliografie:

- Benga, O., Băban, A., Opre, A.(coord.)(2015). Strategii de prevenție a problemelor de comportament, Cluj-Napoca: Editura ASCR
- Ștefan, Catrinel A., Kallay, Eva (2010). Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari: ghid practic pentru părinți, Cluj-Napoca: Editura ASCR

Deficiențe de comunicare – sursă a violenței școlare

prof. Lelcu-Tiperciuc Ionela
Șc. Gimn. Voitinell

“Oamenii se urăsc pentru că se tem, se tem pentru că nu se cunosc și nu se cunosc pentru că nu comunică.” - Martin Luther King.

Comunicarea este cea care face lumea să funcționeze. Aceasta facilitează conexiunile umane și ne permite să învățăm, să creștem, să ne dezvoltăm. Nu este vorba doar despre vorbit sau citit, dar și de a înțelege ceea ce se spune, și în unele cazuri, ceea ce nu se spune.

Ce este violența? Violența este greu de definit, este definită în raport cu agresivitatea. Agresivitatea se definește ca formă a comportamentului ofensiv care se consumă în plan verbal, constituind reacția individului la o opoziție reală ori numai imaginară a celorlalți. Termenul de agresivitate vine din latinescul *agradior*, care înseamnă „a merge către...” și a evoluat la *agredire*, care înseamnă „a merge către... cu un spirit, cu tendința de ataca”. Odată cu lucrarea lui K. Lorentz „On Agression” s-a consolidat și popularizat ideea naturii biologice a agresivității.

Violența este o problemă actuală a societății noastre, având impact asupra actului educațional desfășurat într-un cadru instituționalizat.

De cele mai multe ori, agresivitatea copiilor, atât verbală, cât și fizică, poate avea cauze diferite, printre care se enumeră schimbările majore din familie (nașterea unui frate, divorțul etc.), dar și expunerea la desene animate sau jocuri cu un conținut crescut de violență.

Relaționarea deficitară cu părinții, lipsa comunicării verbale și afective dintre părinți și copii, copierea de către aceștia a unor modele din filmele și cărțile considerate la modă reprezintă cauze psihosociale ale agresivității. Pentru copii, agresivitatea poate fi singurul mijloc de comunicare pe care îl au la îndemână, iar tinerii pot încerca să se impună în acest fel sau să-i impresioneze pe cei din jurul lor”, afirmă psihologul Radu Filip.

Uneori lipsa de timp suficient sau programul prea încărcat al părinților dar și al copiilor și nu numai, au drept consecință creșterea distanțelor sufletești.

În situațiile de criză, părinții trebuie să vorbească cu copiii și să fie atenți la aceștia pentru a încerca să surprindă și să înțeleagă cheile pentru descifrarea comportamentului acestora.

Cel mai bun mod de canalizare a violenței este în jocurile sportive și activitățile care presupun mult consum de energie.

Metoda **Esper**, inventată de sociologul Jaques Salome presupune că suntem coautori în fiecare relație pe care o avem, iar în relație trebuie să vorbești cu celălalt, nu despre celălalt.

Atunci când primește mesaje de tipul "ești prost/neatent" chiar de la părinte, copilul nu are mijloacele pentru a ști că nu este așa, iar un astfel de lucru "rămâne ca o etichetă", pe care o poate păstra o viață întreagă.

Un mesaj de tipul acesta "ești prost/ ești gras,ă/neascultător/nepoliticos/ nesimțit/rău" "ești bătut în cap" înseamnă că la capătul celălalt al relației există cineva frustrat, care își exprimă părerea despre mine. Auzind zi de zi aceste apelative, copilul le va folosi atunci când va fi deranjat de limbajul sau comportamentul altuia.

Când le e frică le spunem 'nu, ca tu esti curajos', atunci copilul va ajunge să nege și el. Și strângând atatea mesaje toxice, copiii vor ajunge să izbucnească - fie în exterior, prin violență, fie în interior, și sunt atâtea cazuri de suicid, de depresie..

Sunt foarte multe situații în care copilul este agresat la școală și nu vorbește cu părinții, pentru că nu găsește o ureche disponibilă să îl asculte. Astfel, copiii sunt agresati de două ori. Este important ca părintele să manifeste deschidere și copilul să știe că poate să vorbească cu părintele său.

Ca în orice fel de relație, deși există multă iubire, pot exista mesaje toxice.

Îmi iubesc foarte mult copilul și cu siguranță știu ce mesaj să îi transmit' este greșit. Nu, iubirea este un sentiment, dar relația poate ajunge foarte tensionată nu pentru că nu există iubirea, ci pentru că nu există comunicare.

Părinții ar trebui să-i învețe pe copii să ceară ajutor fără a se teme de pedeapsă. Blîndețea, toleranța, respect, încrederea, răbdarea, încurajarea, stabilitatea, consecvență, perseverență, prezența atunci cînd este supărat sau are nevoie sunt doar câteva din ingredientele unei doze zilnice de hrană emoțională cu efecte benefice pe termen lung.

Interacțiunea individ-mediul școlar are o mare importanță în demersul educativ, iar mediul școlar trebuie să ofere toate condițiile necesare bunei desfășurări ale activității didactice, astfel încât ambianța educațională din cadrul școlii să fie una propice dezvoltării elevilor.

Dardel Jaouadi spune: lupta împotriva violenței școlare are ca rezultat ameliorarea relațiilor și a comunicării între persoanele implicate în activitatea educațională. Acest lucru este esențial pentru desfășurarea activităților educaționale, care au ca scop formarea de personalități armonioase, active și creatoare, în concordanță cu cerințele individuale și sociale.

Bibliografie:

1. Institutul de Științe ale Educației, UNICEF, „Violența în școală”, București, 2005 (document PDF);
2. Ferreol, Gilles, Adrian, Neculau, Violenta. Aspecte psihosociale, Iași, Editura Polirom, 2003
3. Ziare.com;
4. Ghid de descurajare a violenței verbale cu idei inteligente;
5. Opiniile psihologului Radu Filip.

CULTIVÂND PRIETENIA PLEDĂM PENTRU NONVIOLENȚĂ

prof. Tatar Anca
Șc. Gimn. "Iulian Vesper" Horodnic de Sus

Agresivitatea este o formă de conduită orientată cu intenție către obiecte, persoane sau spre sine, cu scopul de a produce prejudicii, răni, distrugeri și daune.

Violența este o formă de manifestare a agresivității ce presupune utilizarea forței pentru a manifesta superioritatea. Este o conduită agresivă acută cu finalitate distructivă, punitivă sau transformativă.

Activitatea extrașcolară **Pledăm pentru Nonviolenta** vine cu scopul clar de a combate cele două fenomene în mediul școlar dar și cel apropiat școlii. Elevii clasei a VII-a au spus Stop violenței/ Say no to Bullying pentru că suntem inamicii violenței și ne dorim o copilărie fără violență.

Locul de desfășurare: Școala Gimnazială „I. Vesper” Horodnic de Sus

Coordonatorul activității: prof. Anca Tatar

Durata activității: 100 minute

Grupul țintă: elevii unității (organizatori cl. a VII-a)

Obiectivele activității:

- Promovarea atitudinii prietenoase, a armoniei și a toleranței continue;
- Conștientizarea nevoii de a fi tolerant;
- Formarea unor deprinderi de comportament civilizat al elevilor;
- Exersarea comportamentelor nonagresive
- Stimularea potențialului artistic-creativ al elevilor

Acțiuni pregătitoare:

1. Profesorul explică elevilor cl. a VII-a în ce va consta munca lor de pregătire a activității propuse. Se stabilesc sloganele ce se vor promova pe parcursul activității:

- Say no to Bullying
- Stop violenței
- Inamicii violenței
- Împreună împotriva violenței
- Comunică – nu lovi
- Respect deci nu sunt violent
- Violența e arma celor slabi
- Copilărie fără violență
- Fii inteligent, nu fi violent

Descrierea activității:

Activitatea se va desfășura după următorul scenariu:

9. crearea climatului favorabil;
10. anunțarea obiectivelor activității;
11. realizarea unor semne de carte cu mesaj bilingv și a unui afiș „Zonă fără agresivitate”;
12. realizarea de către toți elevii clasei a VII-a a unei planșe intitulate – *Măinile noastre ocrotesc nu lovesc!* -
13. împărțirea de semne de carte tuturor elevilor unității;
14. lipirea pe ușile de la clase a afișului „Zonă fără agresivitate”
15. în același timp elevii rămași în sală realizează posterul bilingv „Spune NU violenței” ce sprijină campania R.E.S.P.E.C.T.
16. încheierea activității.

Resurse umane / responsabilități:

- elevii unității
- diriginta cl. a VII-a

Resurse materiale și financiare:

- foi cartonate, planșe cartonate, markere, foarfecă;

Rezultatele activității:

- Crearea unui ambient de toleranță și comunicare eficientă. Determinarea elevilor să promoveze comunicarea și comportamentul amical și cald între toți elevii unității. Stimularea potentialului artistic-creativ al elevilor.

PROIECT EDUCAȚIONAL OBICEIURI ȘI TRADIȚII LOCALE

Coordonator – prof.Cristea Elena

Director, Jecalo Adi Gheorghita

Durata proiectului: 2018-2019

Aplicant: ȘCOALA GIMNAZIALĂ „I.G.Sbiera” Horodnic de Jos – JUDEȚUL SUCEAVA

Locul desfășurării: Școala Gimnaziala „I. G. Sbiera” Horosnic de Jos (CDI)

ARGUMENT

Comuna **Horodnic de Jos** este o zonă în care se păstrează autenticitatea și valorile folclorului românesc. Inclusă în comunitatea cunoscută generic sub termenul de **Bucovina**, o zonă puternic impregnată de tradiții și obiceiuri locale, Horodnic de Jos rămâne un ținut de conservare a unor tradiții și obiceiuri demult apuse.

Prin prezentul proiect se dorește cultivarea în rândul elevilor a dragostei față de folclor în general, față de bogăția și frumusețea tradițiilor și obiceiurilor din zona în care locuiesc. Copiii sunt ființe sensibile, dormice să înțeleagă, să învețe, să simtă. Cu răbdare și pasiune vom reuși să insuflăm în rândul acestora puternice sentimente de prețuire a folclorului, de responsabilizare față de rolul primordial pe care îl joacă în promovarea folclorului autentic, de calitate.

Cu ajutorul activităților cuprinse în proiect, elevii vor cunoaște mai bine calitățile poporului român, tradițiile și obiceiurile acestuia și vor înțelege cu ușurință semnificația unor evenimente specifice (nunta, înmormântarea, sărbători religioase și civice, etc).

De asemenea se va realiza o apropiere între elevi și generațiile anterioare (părinți, bunici) prin implicarea celor două categorii de vârstă anterior menționate la derularea unor activități cu prin se în proiect.

Sperăm ca odată cu derularea proiectului să reușim sensibilizarea tuturor prin abordarea diferită a unei teme deloc moderne.

DATE GENERALE ALE PROIECTULUI:

DOMENIUL CULTURAL ARTISTIC

APLICANT: ȘCOALA GIMNAZIALĂ „I.G.SBIERA” HORODNIC DE JOS JUDEȚUL SUCEAVA

COORDONATORI:

prof. Cristea Elena

GRUP ȚINTĂ: Elevii din clasa a VI-a (14 elevi)

PARTENERI:

*părinții elevilor

*bunicii elevilor

*profesori

Domnul Olenici Dionisie

BENEFICIARI: elevii și familiile acestora.

DESCRIEREA PROIECTULUI

SCOPUL GENERAL

- Redescoperirea și promovarea valorilor tradiționale strămoșești prin implicarea elevilor în diverse activități legate de tradițiile locale.

OBIECTIVE GENERALE

- Cunoașterea și înțelegerea de către elevi a tradițiilor specifice zonei Bucovinei;
- Identificarea copiilor cu înclinații spre dans popular, artă populară;
- Dezvoltarea capacității elevilor de a aprecia o melodie, un dans popular, un bocet, o strigătură, precum și obiecte de artă populară.

OBIECTIVE SPECIFICE

- Educarea interesului și a dragostei pentru diversitatea creațiilor folclorice românești (strigături, zicale, legende, cântece bătrânești, obiceiuri legate de sărbători religioase sau de evenimente importante din viața omului);
- Receptarea frumosului din arta populară;

RESURSE

- **umane:** elevi, cadre didactice, părinți.
- **de timp:** lunile septembrie ,noiembrie, decembrie, ianuarie,februarie , martie , aprilie, mai ,iunie ale anului școlar 2018/2019 .

În ceea ce privește durata proiectului este necesară specificarea faptului că nu întâmplător au fost alese aceste luni, ci din considerentul că Sărbătorile de iarnă rămân cele mai spectaculoase; de asemenea fiecare activitate a proiectului îmbracă forma unei 'șezători', iar acestea de obicei se realizau la gura sobei.

- **materiale**

-**informaționale:** cărți, filme ,fotografii, etc

-**auxiliare:**costume populare, obiecte populare,fișe, culori, chestionare,etc.

METODOLOGIE

*observarea

*conversația

*explicația

*dramatizarea

*vizionarea

*exercițiul individual

EVALUARE

- realizarea unui portofoliu al proiectului;
- realizarea unei expoziții cu fotografii;
- realizarea unei mici culegeri de folclor.

IMPACTUL PROIECTULUI ASUPRA GRUPULUI ȚINTĂ

- 1.Creșterea interesului elevilor pentru tradiții, pentru evenimente religioase și laice specifice comunei Horodnic de Jos și a Bucovinei;
- 2.Creșterea implicării părinților și a membrilor comunității;
- 3.Dezvoltarea respectului față de valorile tradiționale autentice;
- 4.Creșterea calității învățământului prin promovarea unor teme noi.

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR

Septembrie 2018 – prezentarea proiectului, precum și a activităților preconizate.

Decembrie 2018 – 'Bună- seara gazdă bună' – prezentare de colinde. Se va pune accent pe identificarea unor colinde vechi, populare ,adevărate nestemate folclorice.

Ianuarie 2019 –Prezentarea și parade costumelor populare specific zonei Horodnic de Jos, dar și a altor zone .

Martie 2019 – Folclorul în literatura de specialitate. Se va realiza studiul unor cărți ce surprind aspecte diverse ale literaturii populare . (invitat de seamă Olenici Dionisie , realizatorul Muzeului etnografic din Horodnicul de Jos).

Perioada septembrie 2018-iunie 2019 reprezintă oportunitatea elevilor de a deveni ,mici culegători de folclor'. În perioada anterior menționată, ei vor strânge material ce va fi utilizat în a doua parte a proiectului (balade, strigături,bocete, legende, credințe populare, obiceiuri agrare și religioase,etc).Pentru fiecare material 'cules' elevii vor completa o fișă-tip ce include următoarele aspecte :

- Numele și prenumele informatorului
- Vârsta acestuia
- Ocupația
- Tipul de text cules
- Textul propriu-zis
- Numele și prenumele elevului care a preluat materialul

Noiembrie 2018 – Strângerea materialelor obținute de elevi și sortarea acestora;

Decembrie 2018 – ‘La gura sobei’- șezătoare literară- prezentarea materialului cules de către fiecare elev. Elevii pot chiar să își invite informatorii.

Ianuarie 2019 – ‘Ne mândrim cu zestrea noastră’- program artistic de cântece și jocuri populare.

Iunie 2019 - Realizarea portofolului proiectului

- Dezbateri (impactul pozitiv al proiectului, continuitatea acestuia).

"CASE BĂTRÂNEȘTI DIN HORODNIC DE SUS"

PROIECT DIN CADRUL SIMPOZIONULUI „Spirit și tradiție românească în context european”

- 1. Coordonatorul activității:** prof. Ichim Mihai, limba franceză
- 2. Titlul activității:** „Case bătrânești din Horodnic de Sus”
- 3. Obiectivele educaționale ale activității:**
 - promovarea artei plastice, a literaturii de specialitate și a folclorului ca mijloace de păstrare și prețuire a principalelor valori culturale europene, a spiritului și a tradițiilor care definesc ființa românească ca parte integrantă a lumii europene.
 - conștientizarea importanței promovării imaginilor din satul natal
 - stimularea potențialului artistic-creativ al elevilor
 - dezvoltarea memoriei afective, a atenției și a spiritului de observație;
- 4. Grup țintă:** elevii clasei a V-a, Școala Gimnazială „Iulian Vesper” Horodnic de Sus
- 5. Perioada desfășurării:** aprilie-mai 2019
- 6. Descrierea activității:** în perioada aprilie-mai 2019, clasa a V-a de la Școala Gimnazială „Iulian Vesper” Horodnic de Sus, coordonată de prof. Mihai Ichim, a realizat mai multe produse pe această temă, printre care: prezentare ppt, desene și fotografii cu case bătrânești din comuna Horodnic de Sus. La secțiunea power point, un elev a creat prezentarea *Case bătrânești din Horodnic de Sus*. La secțiunea desene, au participat 5 elevi, iar la secțiunea fotografii – 9 elevi.

Secțiunea fotografii:

Andrișan Bianca Maria

Antrop Radu Gabriel

Lungoci Elena

Medrihan Giulia Andreea

Nichiforel Teodora; Onica Marian Ștefan

Popescu Marius Ilie

Popescu Alexandra Ionela

Tiron Stelian Vasile

Satul bunicilor

elev, Costin Ciprian, cls. a VII-a
Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus

Satul bunicilor mei este de fapt satul meu natal: Horodnic de Sus. Aici, încă se mai respectă unele tradiții care la oraș s-au pierdut, cum ar fi purtarea portului popular. Oamenii satului formează o comunitate unită și credincioasă. Astfel, în fiecare duminică biserica este plină de credincioși, mulți îmbrăcați în costume populare.

De Sfintele Paști, mergem la ciocnit ouă roșii, iar de Crăciun, cu mic, cu mare, vestim Nașterea Domnului.

Bunica îmi spunea multe povești din trecutul satului: plecarea la război, bolile ce apăreau din cauza condițiilor în care trăiau, întoarcerea în sat după terminarea războiului etc. Bunica, deși nu avea multă carte, avea o înțelepciune uluitoare.

Din povestirile ei am aflat că satul nostru are eroi care și-au dat viața în războaie pentru libertate și credință, pentru viitor. Acest „viitor” a devenit prezent, iar noi trebuie să le onorăm jertfa.

În concluzie, satul bunicilor este un loc minunat în care îl poți cunoaște mai bine pe Dumnezeu.

Sfanta Cruce - sensul ei spiritual

Pr. prof. Băta Dănuț
Șc. Gimn. „Iulian Vesper” Horodnic de Sus

Pentru creștini, Sfanta Cruce este semnul biruinței Mântuitorului Iisus Hristos asupra păcatului și asupra morții. Prin răstignirea Sa, Hristos a arătat dragostea Lui nemărginită față de Părintele ceresc și față de toți oamenii.

Sfânta Cruce este semnul credinței noastre, mărturisirea cea mai scurtă și mai grăitoare a legăturii noastre cu Dumnezeu. Cele trei degete mari unite ale mâinii drepte închipuie Sfânta Treime, iar celelalte două lipite în palmă ne amintesc de Adam și Eva. Așa ne însemnăm la frunte, rugându-L pe Tatăl să ne lumineze mintea; la piept, rugându-L pe Fiul să se coboare în inima noastră; la cei doi umeri, rugându-L pe Sfântul Duh să ne desăvârșească întreaga ființă.

Acest semn însoțește orice lucrare sfântă a Bisericii, ca semn al binecuvântării și este nelipsit din viața credinciosului. Creștinii își fac semnul Crucii cu evlavie la orice trebuință: la trezire, la masă, la muncă, la școală, la rugăciune, la vremea somnului.

Crucea, făurită din lemn sau din metal, frumos lucrată și împodobită, se întâlnește în biserici, în cimitire, la fântâni, la răspântii, în spitale, la căpătâiul bolnavilor și în casele credincioșilor.

Alături de aceste înțelesuri, Sfânta Cruce are și un înțeles **spiritual**. Este vorba despre lupta neconținută a creștinului cu grijile și cu necazurile vieții, cu păcatele și cu ispitele. Mântuitorul Iisus Hristos ne spune: „Cel ce voiește să vină după Mine, **să se lepede** de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie”(Marcu 8, 34). Acest lucru înseamnă renunțarea la păcate și dobândirea **virtuților** (*calități deosebite ale sufletului dobândite prin fapte bune*), prin participarea la slujbele Bisericii, prin rugăciune, prin milostenie și prin citirea Sfintei Scripturi. Toate acestea să le facem din iubire față de Dumnezeu și față de aproapele nostru, nu pentru a ne lăuda sau pentru a primi laude, ci spre slava lui Dumnezeu.

O ȘCOALĂ PENTRU TOȚI, O EDUCAȚIE PENTRU VIAȚĂ !

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.2
ȘI GPN NR.2
HORODNIC DE SUS

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "IULIAN VESPER"
ȘI GPN NR.1
HORODNIC DE SUS

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.3
ȘI GPN NR.3
HORODNIC DE SUS

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "IULIAN VESPER" HORODNIC DE SUS, JUD. SUCEAVA

STR. PRINCIPALĂ, NR. 1433 (COD 727305)

TEL / FAX – 0230 415 109/0230 415 109

E-MAIL: horodnicsus1@yahoo.com

SITE: <http://www.scoalahorodnicdesus.ro>

FACEBOOK: <https://www.facebook.com/scoala.iulianvesper>

DIRECTOR,

PROF. SCRIPCARIU GHEORGHE CIPRIAN